

คำนำ

โรงเรียนอนุบาลบ่อทอง จึงได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในกลุ่มสาระภูมิศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์และเป็นกรอบในการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียน ตลอดจนเกณฑ์การวัดประเมินผลให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้โรงเรียนสามารถกำหนดทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับตามความพร้อมและจุดเน้น โดยมีกรอบแกนกลางเป็นแนวทางที่ชัดเจนเพื่อตอบสนองนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ มีความพร้อมในการก้าวสู่สังคมคุณภาพ มีความรู้อย่างแท้จริง และมีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ และครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
ส่วนที่ ๑ ความนำ	๑
วิสัยทัศน์	๑
เป้าประสงค์หลักสูตร	๑
จุดหมาย	๑
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	๒
คุณลักษณะที่พึงประสงค์	๒
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	๔
โครงสร้างรายวิชาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๖	๖
ส่วนที่ ๒ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๗
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	๘
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม	๒๒
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์	๓๐
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์	๓๖
ส่วนที่ ๓ คำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๔๐
คำอธิบายรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๔๑
คำอธิบายรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	๔๒
คำอธิบายรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	๔๔
คำอธิบายรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๔๖
คำอธิบายรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๔๗
คำอธิบายรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๔๙
ส่วนที่ ๔ โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๕๑
โครงสร้างรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๕๒
โครงสร้างรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	๕๔
โครงสร้างรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	๕๖
โครงสร้างรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๕๙
โครงสร้างรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๖๑
โครงสร้างรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๖๔

ส่วนที่ ๕ แนวทางการจัดการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผล

๖๗

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

๖๘

เกณฑ์การจบการศึกษา

๗๗

ภาคผนวก

ส่วนที่ ๑

ความนำ

วิสัยทัศน์

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลบ่อทอง พุทธศักราช ๒๕๖๔ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

เป้าประสงค์หลักสูตร (Corporate objective)

๑. เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต เป็นผู้นำที่ดีของสังคมและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสารอย่างหลากหลาย ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen)
๒. เพื่อให้สถานศึกษามีระบบการบริหารและจัดการศึกษาด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) เพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างทั่วถึง
๓. เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีทักษะวิชาชีพในการพัฒนาการเรียนการสอนและใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัยยกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World Class standard)
๔. เพื่อให้การใช้งบประมาณและทรัพยากรของทุกหน่วยงานเป็นไปตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

จุดหมาย

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลบ่อทอง พุทธศักราช ๒๕๖๔ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตร ดังนี้

๑. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
๓. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
๔. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๕. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

โรงเรียนอนุบาลบ่อทอง มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม การเลือกรับ หรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลัก เหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีกาดตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วย การสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมี ทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

โรงเรียนอนุบาลบ่อทอง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตเป็นสาธารณะ

ทำไมต้องเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

เรียนรู้อะไรในสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมโดยได้กำหนดสาระต่างๆไว้ดังนี้

- **ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม** แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

- **หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต** ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปณิธานค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

- **เศรษฐศาสตร์** การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

- **ภูมิศาสตร์** ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและ

ธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้

ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของ

เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส.๓.๒ เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพของโลก และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน

และกัน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุปข้อมูลตากระบวนการทาง

ภูมิศาสตร์ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วิถี การดำเนินชีวิต มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมในห้องเรียน ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิด มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับรายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงความเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมข้างต้นและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวและชุมชนและสามารถปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมในศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนาเพิ่มขึ้นได้ศึกษาและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้นมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพภัยพิบัติลักษณะกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัดภาคและประเทศไทยสามารถเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพกับภัยพิบัติต่างๆในประเทศไทยและหาแนวทางในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

โครงสร้างรายวิชา
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ระดับประถมศึกษา

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ระดับชั้น	รหัส	ชื่อรายวิชา	เวลาเรียนรายปี
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	ส ๑๑๑๐๑	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม๑	๒ ชั่วโมง/สัปดาห์(๘๐/ปี)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	ส ๑๒๑๐๑	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม๒	๒ ชั่วโมง/สัปดาห์(๘๐/ปี)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	ส ๑๓๑๐๑	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม๓	๒ ชั่วโมง/สัปดาห์(๘๐/ปี)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	ส ๑๔๑๐๑	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม๔	๒ ชั่วโมง/สัปดาห์(๘๐/ปี)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	ส ๑๕๑๐๑	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม๕	๒ ชั่วโมง/สัปดาห์(๘๐/ปี)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	ส ๑๖๑๐๑	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม๖	๒ ชั่วโมง/สัปดาห์(๘๐/ปี)

ส่วนที่ ๒

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. บอกพุทธประวัติ หรือประวัติของศาสดาที่ตนนับถือโดยสังเขป	พุทธประวัติ - ประสูติ - ตรัสรู้ - ปรีณิพพาน
	๒. ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	- สามเณรบัณฑิต - วัณณุปถชาดก - สุวัณณสามชาดก - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช - เจ้าพระยาสุธรรมมนตรี (หนูพร้อม)
	๓. บอกความหมาย ความสำคัญ และเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	พระรัตนตรัย - ศรัทธาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โอวาท ๓ - ไม่ทำชั่ว เบญจศีล - ทำความดี เบญจธรรม - สัจหวัดถุ ๔ กตัญญู กตเวทิต่อพ่อแม่ และครอบครัว - มงคล ๓๘ - ทำตัวดี - วาง่าย - รับผิดชอบต่อแม่ - ทำจิตให้บริสุทธิ์ (บริหารจิตและเจริญปัญญา) พุทธศาสนสุภาษิต - อดตา หิ อดตโน นาโถตนแลเป็นที่พึ่งของตน - มาตา มิตตํ สเก ชเร มารดาเป็นมิตรในเรือนของตน
	๔. เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา	ฝึกสวดมนต์และแผ่เมตตา - รู้ความหมายและประโยชน์ของสติ - ฟังเพลงและร้องเพลงอย่างมีสติ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	- เล่นและทำงานอย่างมีสติ - ฝึกให้มีสติในการฟัง การอ่าน การคิด การถามและการเขียน
ป.๒	๑. บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ	- พระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย
	๒. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวชหรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	สรุปพุทธประวัติ - ประสูติ - เหตุการณ์หลังประสูติ - แรกนาขวัญ - การศึกษา - การอภิเษกสมรส - เทวทูต ๔ - การออกผนวช
	๓. ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	- สามเณรราहुล - วรุณชาดก - วานรินทชาดก - สมเด็จพระญาณสังวร(ศุข ใ้แก่เถื่อน) - สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฒโน)
	๔. บอกความหมาย ความสำคัญ และเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	พระรัตนตรัย - ศรัทธา โอวาท ๓ - ไม่ทำชั่ว เบญจศีล - ทำความดี เบญจธรรม - หิริ-โอตตปปะ - สังคหวัตถุ ๔ - ฆราวาสธรรม ๔ - กตัญญูกตเวทีต่อครู อาจารย์ และโรงเรียน - มงคล ๓๘ - กตัญญู - สงเคราะห์ญาติพี่น้อง - ทำจิตให้บริสุทธิ์ (บริหารจิตและเจริญปัญญา) พุทธศาสนสุภาษิต

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- นิमितต์ สาธูรูปานํ กตญญู กตเวทิตา ความกตัญญู กตเวทิตาเป็นเครื่องหมายของคนดี - พรหมชาติ มาตาปิโตร มารดาบิดาเป็นพรหมของบุตร
	๕. ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัวและในโรงเรียน ตามหลักศาสนา	- ตัวอย่างการกระทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัว และในโรงเรียน (ตามสาระในข้อ ๔)
	๖. เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	- ฝึกสวดมนต์ไหว้พระและแผ่เมตตา - รู้ความหมายและประโยชน์ของสติและสมาธิ - ฝึกสมาธิเบื้องต้น - ฝึกสติเบื้องต้นด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวอย่างมีสติ - ฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน
	๗. บอกชื่อศาสนา ศาสดา และความสำคัญของคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่นๆ	ชื่อศาสนา ศาสดา และคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ - พระพุทธศาสนา ศาสดา : พระพุทธเจ้า คัมภีร์ : พระไตรปิฎก - ศาสนาอิสลาม ศาสดา : มุฮัมมัด คัมภีร์ : อัลกุรอาน - คริสต์ศาสนา ศาสดา : พระเยซู คัมภีร์ : ไบเบิล - ศาสนาฮินดู ศาสดา : ไม่มีศาสดา คัมภีร์ : พระเวท พราหมณะ อุปนิษัท อาร์ณยกะ
ป.๓	๑. อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย	- ความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การสวดมนต์ การทำบุญ ใ้บาตร การแสดงความเคารพ การใช้ภาษา - พระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานทางวัฒนธรรมไทยอันเกิดจากความศรัทธา เช่น วัด ภาพวาด พระพุทธรูป วรรณคดี สถาปัตยกรรมไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๒. สรุปรูปพุทธประวัติตั้งแต่การบำเพ็ญเพียรจนถึงปรินิพพาน หรือประวัติของศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	- สรุปรูปพุทธประวัติ (ทบทวน) - การบำเพ็ญเพียร - ผจญมาร - ตรัสรู้ - ปฐมเทศนา - ปรินิพพาน
	๓. ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่าง ตามที่กำหนด	-สามเณรสังกัจจายะ -อารามทุสสกชาดก -มหาวาณิชชาดก -สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) - สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
	๔. บอกความหมาย ความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ	- ความสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น เป็นแหล่งอ้างอิงของหลักธรรมคำสอน
	๕. แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	พระรัตนตรัย - ศรัทธา โอวาท ๓ - ไม่ทำชั่ว เบญจศีล - ทำความดี เบญจธรรม สติ-สัมปชัญญะ สังคหวัตถุ ๔ ฆราวาสธรรม ๔ อัตถะ ๓(อัตตัตถะ, ปัตตัตถะ, อุภยัตถะ) กัตถุญกตเวทีต่อชุมชน, สิ่งแวดล้อม มงคล ๓๘ - รู้จักให้ - พุดไฟเราะ - อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี - ทำจิตให้บริสุทธิ์ (บริหารจัดการและเจริญ ปัญญา)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		พุทธศาสนสุภาษิต - ทพมานโน ปิโย โหติ ผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก - โมกโข กลยาณียา สาธูปเล่งวจาไพเราะให้สำเร็จประโยชน์
	๖. เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิใน พระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิต ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	- ฝึกสวดมนต์ ไหว้พระ สรรเสริญคุณพระรัตนตรัยและแผ่เมตตา - รู้ความหมายและประโยชน์ของสติและสมาธิ - รู้ประโยชน์ของการฝึกสติ - ฝึกสมาธิเบื้องต้นด้วยการนับลมหายใจ - ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ - ฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน
	๗. บอกชื่อ ความสำคัญและปฏิบัติตน ได้อย่างเหมาะสมต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาอื่นๆ	- ชื่อและความสำคัญของศาสนวัตถุ ศาสนสถานและ ศาสนบุคคลในพระพุทธศาสนา ศาสนาอิสลาม คริสต์ศาสนา ศาสนาฮินดู - การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถานและศาสนบุคคลในศาสนาอื่น ๆ
ป.๔	๑. อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของศาสนิกชน	- พระพุทธศาสนา ในฐานะที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ - เป็นศูนย์รวมการทำความดี และพัฒนาจิตใจ เช่น ฝึกสมาธิ สวดมนต์ ศึกษาหลักธรรม - เป็นที่ประกอบศาสนพิธี (การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า การเวียนเทียน การทำบุญ) - เป็นแหล่งทำกิจกรรมทางสังคม เช่น การจัดประเพณี ท้องถิ่น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารชุมชน และการส่งเสริมพัฒนาชุมชน
	๒. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่บรรลุนิพพานจนถึง ประकाศธรรม หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	- สรุปพุทธประวัติ (ทบทวน) - ตรัสรู้ - ประภาศธรรม ได้แก่ โปรตชฎิล โปรตพระเจ้าพิมพิสาร พระอัครสาวก แสดงโอวาทปาฏิโมกข์
	๓. เห็นคุณค่า และปฏิบัติตนตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติศาสดา	- พระอรุณเวลกัสสปะ - กุฏิทูลสกชาดก

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	ชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	- มหาอุกกุสชาดก - สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก - สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
	๔. แสดงความเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	พระรัตนตรัย - ศรัทธา ๔ - พระพุทธรูป - พุทธคุณ ๓ - พระธรรม - หลักกรรม - พระสงฆ์ ไตรสิกขา - ศีล สมาธิ ปัญญา โอวาท ๓ - ไม่ทำชั่ว - เบญจศีล - ทุจจริต ๓ - ทำความดี - เบญจธรรม - สุจจริต ๓ - พรหมวิหาร ๔ - กตัญญูกตเวทีต่อประเทศชาติ - มงคล ๓๘ - เคารพ - ถ่อมตน - ทำความดีให้พร้อมไว้ก่อน - ทำจิตให้บริสุทธิ์ (บริหารจิตและเจริญปัญญา) พุทธศาสนสุภาษิต - สุขา สงฆสส สามัคคี ความพร้อมเพรียงของหมู่ให้เกิดสุข - โลโกปตมมกิกา เมตตา เมตตาธรรม ค้ำจุนโลก
	๕. ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียนและชุมชนตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต	- ตัวอย่างการทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัว ในโรงเรียน และในชุมชน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๖. เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิใน พระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิต ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	- สวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญ คุณพระรัตนตรัยและแผ่เมตตา - รู้ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา - รู้วิธีปฏิบัติของการบริหารจิตและเจริญ ปัญญา - ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอน อย่างมีสติ - ฝึกการกำหนดรู้ความรู้สึก เมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กาย สัมผัสสิ่งที่มากระทบ ใจรับรู้ธรรมารมณ์ - ฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน
	๗. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตน นับถือ เพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นชาติได้อย่าง สมานฉันท์	- หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ - เบญจศีล – เบญจธรรม - ทุจจรีต ๓ – สุจจรีต ๓ - พรหมวิหาร ๔ - มงคล ๓๘ - เคารพ - ถ่อมตน - ทำความดีให้พร้อมไว้ก่อน - พุทธศาสนสุภาษิต : ความพร้อมเพรียงของหมู่ให้เกิดสุข - เมตตาธรรมค้ำจุนโลก -กตัญญูกตเวทิต่อประเทศชาติ
	๘. อธิบายประวัติศาสตร์ของศาสนาอื่นๆ โดยสังเขป	-ประวัติศาสตร์ - พระพุทธเจ้า - มุฮัมมัด - พระเยซู
ป.๕	๑. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นมรดก ทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนาชาติไทย	มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา - มรดกทางด้านรูปธรรมเช่น ศาสนสถาน โบราณวัตถุ สถาปัตยกรรม - มรดกทางด้านจิตใจเช่น หลักธรรมคำสั่งสอน ความเชื่อ และคุณธรรมต่าง ๆ - การนำพระพุทธศาสนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ชาติไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- พัฒนาด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อม เช่น ภาวนา ๔ (กาย ศีล จิต ปัญญา) ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) และอริยสัจสี่ - พัฒนาจิตใจ เช่น หลักโอวาท ๓ (ละความชั่ว ทำดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์) และการบริหารจัดการและเจริญปัญญา
	๒. สรุปรูปพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์จนถึงพุทธกิจสำคัญ หรือประวัติศาสตร์ที่ตนนับถือตามที่กำหนด	- สรุปรูปพุทธประวัติ(ทบทวน) - โปรดพระพุทธรูปิตา (เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์) - พุทธกิจสำคัญ ได้แก่ โลกัตถจริยา ญาตัตถจริยา และพุทธานุจริยา
	๓. เห็นคุณค่า และประพจน์ตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวกชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่าง ตามที่กำหนด	- พระโสณโกฬิวิสะ - จูฬเสนฐิชาดก - วัณณาโรหชาดก - สมเด็จพระสังฆราช (สา) - อาจารย์เสถียร โพธิ์นันทะ
	๔. อธิบายองค์ประกอบ และความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ	องค์ประกอบของพระไตรปิฎก - พระสุตตันตปิฎก - พระวินัยปิฎก - พระอภิธรรมปิฎก ความสำคัญของพระไตรปิฎก
	๕. แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	พระรัตนตรัย ศรัทธา ๔ - พระพุทธ - พุทธจริยา ๓ - พระธรรม - อริยสัจ ๔ - หลักกรรม - พระสงฆ์ ไตรสิกขา - ศีล สมาธิ ปัญญา โอวาท ๓ - ไม่ทำชั่ว - เคารพศัล - อายมุข ๔

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- ทำความดี - เบญจธรรม - บุญกิริยาวัตถุ ๓ - อคติ ๔ - อิทธิบาท ๔ - กตัญญูทศเวทต่อพระพุทธศาสนา - มงคล ๓๘ - ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน - การงานไม่อาภูล - อดทน - ทำจิตให้บริสุทธิ์ (บริหารจิตและเจริญปัญญา) พุทธศาสนสุภาษิต - วิริเยน ทุกขมจเจติ คนจะล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร - ปัญญา โลกสมิ ปชฺโชโต ปัญญา คือ แสงสว่างในโลก
	๖. เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	สวดมนต์ให้พระ สรรเสริญ คุณพระรัตนตรัยและแผ่เมตตา - รู้ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา - รู้วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจิตและเจริญปัญญา - ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอน อย่างมีสติ - ฝึกการกำหนดรู้ความรู้สึก เมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายสัมผัสสิ่งที่มากระทบใจรับรู้ธรรมารมณ์ - ฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถามและการเขียน
	๗. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม	โอวาท ๓ (ตามสาระการเรียนรู้ข้อ ๕)
ป.๖	๑. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ หรือความสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือ	- พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนา ประจำชาติเช่น เป็นเอกลักษณ์ของชาติ ไทย เป็นรากฐานทางวัฒนธรรมไทย เป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมไทย และเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย
	๒. สรุบทุทธประวัติตั้งแต่ปลงอายุสังขาร จนถึงสังเวชนียสถาน หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	- สรุบทุทธประวัติ(ทบทวน) - ปลงอายุสังขาร - ปัจฉิมสาวก - ปรินิพพาน - การถวายพระเพลิง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- แจกพระบรมสารีริกธาตุ - สังฆนิยสถาน ๔
	๓. เห็นคุณค่าและประพัตินตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวกชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	- พระราธะ - ทิฆิณโกสลชาดก - สัพพทาสชาดก - พ่อขุนรามคำแหงมหาราช - สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรม-พระปรมาภิไธยชิโนรส
	๔. วิเคราะห์ความสำคัญและเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	พระรัตนตรัย ○ ศรัทธา ๔ - พระพุทธ ○ พุทธกิจ ๕ - พระธรรม ○ อริยสัจ ๔ ○ หลักกรรม - พระสงฆ์ ไตรสิกขา - ศีล สมาธิ ปัญญา โอวาท ๓ - ไม่ทำชั่ว ○ เบญจศีล ○ อบายมุข ๖ ○ อกุศลมูล ๓ - ทำความดี ○ เบญจธรรม ○ กุศลมูล ๓ ○ พละ ๔ ○ คารวะ ๖ ○ กตัญญูกตเวทิต่อพระมหากษัตริย์ ○ มงคล ๓๘ - มีวินัย - การงานไม่มีโทษ - ไม่ประมาทในธรรม - ทำจิตให้บริสุทธิ์ (บริหารจิตและเจริญปัญญา) พุทธศาสนสุภาษิต - สจฺเจน กิตฺติ ปโปติ คนจะได้เกียรติด้วยสัจจะ - ยถาวาที ตถาการี พูดเช่นไร ทำเช่นนั้น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๕. ชื่นชมการทำความดีของบุคคลในประเทศตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต	- ตัวอย่างการทำความดีของบุคคลในประเทศ
	๖. เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา และบริหารจัดการเจริญปัญญา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	- สวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญคุณพระรัตนตรัยและแผ่เมตตา - รู้ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา - รู้วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา - ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ - ฝึกการกำหนดรู้ความรู้สึกเมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายสัมผัสสิ่งที่มากระทบ ใจรับรู้ธรรมารมณ์
		- ฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน
	๗. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อแก้ปัญหาอบายมุขและสิ่งเสพติด	- หลักธรรม : อริยสัจ ๔ หลักกรรม - โอวาท ๓ : เบญจศีล – เบญจธรรม อบายมุข ๖ อกุศลมูล ๓ กุศลมูล ๓
	๘. อธิบายหลักธรรมสำคัญของศาสนาอื่นๆ โดยสังเขป	หลักธรรมสำคัญของศาสนาต่าง ๆ - พระพุทธศาสนา : อริยสัจ ๔ โอวาท ๓ ฯลฯ - ศาสนาอิสลาม : หลักศรัทธา หลักปฏิบัติ หลักจริยธรรม - คริสต์ศาสนา : บัญญัติ ๑๐ ประการ
	๙. อธิบายลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมเมื่อต้องเข้าร่วมพิธี	ศาสนพิธีของศาสนาต่าง ๆ - พระพุทธศาสนา ○ ศาสนพิธีที่เป็นพุทธบัญญัติ เช่น บรรพชา อุปสมบท ○ ศาสนพิธีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เช่น ทำบุญพิธีเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา ○ ศาสนาอิสลาม เช่น การละหมาด การถือศีลอด การบำเพ็ญฮัจญ์ ฯลฯ ○ คริสต์ศาสนา เช่น ศีลล้างบาป ศีลอภัยบาป ○ ศีลกำลัง ศีลมหาสนิท ฯลฯ ○ ศาสนาฮินดู เช่น พิธีศราทธ พิธีบูชาเทวดา

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัด หรือศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ	การบำเพ็ญประโยชน์ต่อวัด หรือศาสนสถาน ◆ การพัฒนาทำความสะอาด ◆ การบริจาค ◆ การร่วมกิจกรรมทางศาสนา
	๒. แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ	การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ◆ ขึ้นเตรียมการ ◆ ขึ้นพิธีการ
	๓. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	ประวัติโดยสังเขปของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ◆ วันมาฆบูชา ◆ วันวิสาขบูชา ◆ วันอาสาฬหบูชา ◆ วันอัฐมีบูชา การบูชาพระรัตนตรัย
ป.๒	๑. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	การฝึกปฏิบัติมรรยาทชาวพุทธ ◆ การพนมมือ ◆ การไหว้ ◆ การกราบ ◆ การนั่ง ◆ การยืน การเดิน
	๒. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	◆ การเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรม ที่เกี่ยวเนื่องกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ◆ ระเบียบพิธีการบูชาพระรัตนตรัย ◆ การทำบุญตักบาตร
ป.๓	๑. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกศาสนสถาน ศาสนวัตถุของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	ฝึกปฏิบัติมรรยาทชาวพุทธ ◆ การลุกขึ้นยืนรับ ◆ การต้อนรับ ◆ การรับ – ส่งสิ่งของแก่พระภิกษุ ◆ มรรยาทในการสนทนา ◆ การสำรวมกิริยามรรยาท การแต่งกายที่เหมาะสมเมื่ออยู่ในวัดและพุทธสถาน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		♦ การดูแลรักษาศาสนวัตถุและ ศาสนสถาน
	๒. เห็นคุณค่า และปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	♦ การอาราธนาศีล ♦ การสมาทานศีล ♦ เครื่องประกอบโต๊ะหมู่บูชา การจัดโต๊ะหมู่บูชา
	๓. แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ	➢ ความเป็นมาของการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ➢ การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ♦ ชั้นเตรียมการ ♦ ชั้นพิธีการ
ป.๔	๑. อภิปรายความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ	♦ ความรู้เบื้องต้นและความสำคัญของศาสนสถาน ♦ การแสดงความเคารพต่อศาสนสถาน ♦ การบำรุงรักษาศาสนสถาน
	๒. มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด	♦ การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระภิกษุ ♦ การยืน การเดิน และการนั่งที่เหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ
	๓. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	♦ การอาราธนาศีล ♦ การอาราธนาธรรม ♦ การอาราธนาพระปริตร ♦ ระเบียบพิธีและการปฏิบัติตนในวันธรรมสวนะ
ป.๕	๑. จัดพิธีกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเรียบง่าย มีประโยชน์ และปฏิบัติตนถูกต้อง	♦ การจัดพิธีกรรมที่เรียบง่าย ประหยัด มีประโยชน์ และถูกต้องตามหลักทางศาสนาที่ตนนับถือ
	๒. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนด และอภิปรายประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม	♦ การมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่ประกอบศาสนพิธี พิธีกรรมทางศาสนา ♦ พิธีถวายสังฆทาน เครื่องสังฆทาน ♦ ระเบียบพิธีในการทำบุญงานมงคล ♦ ประโยชน์ของ การเข้าร่วมศาสนพิธี พิธีกรรมทางศาสนา หรือกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา
	๓. มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด	♦ การกราบพระรัตนตรัย ♦ การไหว้บิดา มารดา ครู/อาจารย์ ผู้ที่เคารพนับถือ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		◆ การกราบศพ
ป.๖	๑. อธิบายความรู้เกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ในศาสนสถาน และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม	◆ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด เช่น เขตพุทธาวาส สังฆาวาส ◆ การปฏิบัติตนที่เหมาะสมภายในวัด
	๒. มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด	◆ การถวายของแก่พระภิกษุ ◆ การปฏิบัติตนในขณะฟังธรรม ◆ การปฏิบัติตนตามแนวทางของพุทธศาสนิกชน เพื่อประโยชน์ต่อศาสนา
	๓. อธิบายประโยชน์ของการเข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนด และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	◆ ทบพวนการอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร ◆ พิธีทอดผ้าป่า ◆ พิธีทอดกฐิน ◆ ระเบียบพิธีในการทำบุญงานอวมงคล ◆ การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ ◆ ประโยชน์ของการเข้าร่วมในศาสนพิธี/พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา
	๔. แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ	การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ขั้นเตรียมการ ขั้นพิธีการ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. บอกประโยชน์และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน	◆ การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน เช่น - กตัญญูกตเวทีและเคารพรับฟังคำแนะนำของพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ และครู - รู้จักกล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ การไหว้ผู้ใหญ่ - ปฏิบัติตาม ข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบของครอบครัวและโรงเรียน - มีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวและโรงเรียน - มีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น - มีระเบียบ วินัย มีน้ำใจ ◆ ประโยชน์ของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน
	๒. ยกตัวอย่างความสามารถและความดีของตนเอง ผู้อื่นและบอกผลจากการกระทำนั้น	◆ ลักษณะความสามารถและลักษณะ ความดีของตนเองและผู้อื่น เช่น - ความกตัญญูกตเวที - ความมีระเบียบวินัย - ความรับผิดชอบ - ความขยัน - การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือผู้อื่น - ความซื่อสัตย์สุจริต - ความเมตตากรุณา ◆ ผลของการทำความดี เช่น - ภาควุมิใจ - มีความสุข - ได้รับการชื่นชม ยกย่อง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๒	๑. ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎระเบียบและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	◆ ข้อตกลง กติกา กฎระเบียบหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในครอบครัว โรงเรียน สถานที่สาธารณะ เช่น โรงภาพยนตร์ โบราณสถาน ฯลฯ
	๒. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทย	◆มารยาทไทย เช่น การแสดงความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การทักทาย การรับประทาน
	๓. แสดงพฤติกรรมในการยอมรับความคิดเห็น เชื่อและการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกันโดยปราศจากอคติ	◆การยอมรับความแตกต่างของคนในสังคมในเรื่อง ความคิด ความเชื่อ ความสามารถและการปฏิบัติตนของบุคคลอื่นที่ แตกต่างกันไปเช่น - บุคคลย่อมมีความคิดที่มีเหตุผล - การปฏิบัติตนตามพิธีกรรมตามความ เชื่อของบุคคล -บุคคลย่อมมีความสามารถแตกต่างกัน - ไม่พูดหรือแสดงอาการดูถูกรังเกียจผู้อื่นในเรื่องของรูปร่างหน้าตา สีผิว สีผิว ที่แตกต่างกัน
	๔. เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น	◆ สิทธิส่วนบุคคล เช่น - สิทธิแสดงความคิดเห็น - สิทธิเสรีภาพในร่างกาย - สิทธิในทรัพย์สิน
ป.๓	๑. สรุประโยชน์และปฏิบัติตนตาม ประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัวและท้องถิ่น	◆ ประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัวเช่น การแสดงความเคารพและการเชื่อฟังผู้ใหญ่ การกระทำกิจกรรมร่วมกัน ในครอบครัว ◆ ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น เช่น การเข้าร่วมประเพณีทางศาสนา ประเพณีเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัวและท้องถิ่น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๒. บอกพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเอง และผู้อื่นที่อยู่ในกระแสวัฒนธรรมที่หลากหลาย	◆ พฤติกรรมของตนเองและเพื่อน ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การพักท่าย การทำความสะอาด การปฏิบัติตาม ศาสนพิธี การรับประทานอาหาร การใช้ ภาษา (ภาษาถิ่นกับภาษาราชการ และ ภาษาอื่นๆ ฯลฯ) ◆ สาเหตุที่ทำให้พฤติกรรม การดำเนินชีวิตในปัจจุบันของนักเรียน และผู้อื่นแตกต่างกัน
	๓. อธิบายความสำคัญของวันหยุดราชการที่สำคัญ	◆ วันหยุดราชการที่สำคัญ เช่น - วันหยุดเกี่ยวกับชาติและพระมหากษัตริย์ เช่น วันจักรี วันรัฐธรรมนูญ วันฉัตรมงคล วันเฉลิมพระชนมพรรษา - วันหยุดราชการเกี่ยวกับศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา - วันหยุดราชการเกี่ยวกับประเพณีและ วัฒนธรรม เช่น วันสงกรานต์ วันพีฆมงคล
	๔. ยกตัวอย่างบุคคลซึ่งมีผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่นของตน	◆ บุคคลที่มีผลงานเป็นประโยชน์แก่ชุมชน และท้องถิ่นของตน ◆ ลักษณะผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน และท้องถิ่น
ป.๔	๑. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน	◆ การเข้าร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยของ ชุมชน เช่น การรณรงค์การเลือกตั้ง ◆ แนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี ของชุมชน เช่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สาธารณสมบัติ โบราณวัตถุและ โบราณสถานการพัฒนาชุมชน
	๒. ปฏิบัติตนในการเป็นผู้นำและผู้ตาม ที่ดี	◆ การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี - บทบาทและความรับผิดชอบของผู้นำ - บทบาทและความรับผิดชอบของผู้ตามหรือ สมาชิก - การทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิผลและ ประสิทธิภาพ และประโยชน์ของการทำงาน เป็นกลุ่ม

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๓. วิเคราะห์สิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับตามกฎหมาย	◆ สิทธิพื้นฐานของเด็กเช่น สิทธิที่จะมีชีวิต สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา สิทธิที่จะมีส่วนร่วม
	๔. อธิบายความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนในท้องถิ่น	◆ วัฒนธรรมในภาคต่างๆ ของไทย ที่แตกต่างกันเช่น การแต่งกาย ภาษา อาหาร
	๕. เสนอวิธีการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในชีวิตประจำวัน	◆ ปัญหาและสาเหตุของการเกิดความขัดแย้งในชีวิตประจำวัน ◆ แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี
ป.๕	๑. ยกตัวอย่างและปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี	◆ สถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ ◆ หน้าที่ของพลเมืองดี เช่น เคารพ เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ปฏิบัติตามกฎหมาย ◆ คุณลักษณะของพลเมืองดีเช่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความรับผิดชอบ เสียสละ
	๒. เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก	◆ เหตุการณ์ที่ละเมิดสิทธิเด็กในสังคมไทย ◆ แนวทางการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก ◆ การปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย
	๓. เห็นคุณค่าวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย	◆ วัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทย ◆ คุณค่าของวัฒนธรรมกับการดำเนินชีวิต
	๔. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	◆ ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ◆ ตัวอย่างภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ของตน ◆ การอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	๑. ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน	◆ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเช่น - กฎหมายจราจร - กฎหมายทะเบียนราษฎร - กฎหมายยาเสพติดให้โทษ - เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. ◆ ประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว
	๒. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและดำรงรักษาวัฒนธรรม อันดีงาม	◆ ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม ◆ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคมไทย ◆ แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย
	๓. แสดงออกถึงมารยาทไทยได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ	◆ ความหมายและสำคัญของมารยาทไทย ◆ มารยาทไทยและมารยาทสังคม เช่น การแสดงความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับของส่งของ การรับประทานอาหาร การแสดงกิริยาอาการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด
	๔. อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย	◆ ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรม ◆ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่างๆ ในสังคมไทย ◆ แนวทางการรักษาวัฒนธรรม
	๕. ติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูล ข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม	◆ ข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แหล่งข่าวต่าง ๆ สถานการณ์จริง ◆ ประโยชน์จากการติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ◆ หลักการเลือกรับและใช้ข้อมูล ข่าวสาร จากสื่อต่างๆ รวมทั้งสื่อที่ไร้พรมแดน

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและอำารรักษา ไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. บอกโครงสร้าง บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวและโรงเรียน	◆ โครงสร้างของครอบครัวและความสัมพันธ์ของบทบาท หน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ◆ โครงสร้างของโรงเรียน ความสัมพันธ์ของบทบาท หน้าที่ของสมาชิกในโรงเรียน
	๒. ระบุบทบาท สิทธิหน้าที่ของตนเองในครอบครัวและโรงเรียน	◆ ความหมายและความแตกต่างของอำนาจตามบทบาท สิทธิ หน้าที่ในครอบครัวและโรงเรียน ◆ การใช้อำนาจในครอบครัวตามบทบาท สิทธิหน้าที่
	๓. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและทำกิจกรรมในครอบครัวและโรงเรียนตามกระบวนการประชาธิปไตย	◆ กิจกรรมตามกระบวนการประชาธิปไตยในครอบครัวเช่น การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัว การรับฟังและแสดงความคิดเห็น ◆ กิจกรรมตามกระบวนการประชาธิปไตยในโรงเรียน เช่น เลือกหัวหน้าห้อง ประธานชุมนุม ประธานนักเรียน
ป.๒	๑. อธิบายความสัมพันธ์ของตนเอง และสมาชิกในครอบครัวในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน	◆ ความสัมพันธ์ของตนเอง และสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน เช่น การช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน
	๒. ระบุผู้มีบทบาท อำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียน และชุมชน	◆ ผู้มีบทบาท อำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียน และชุมชนเช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ป.๓	๑. ระบุบทบาทหน้าที่ของสมาชิกของชุมชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตย	◆ บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในชุมชน ◆ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตย
	๒. วิเคราะห์ความแตกต่างของกระบวนการตัดสินใจในชั้นเรียน/โรงเรียนและชุมชนโดยวิธีการออกเสียงโดยตรงและการเลือกตัวแทนออกเสียง	◆ การออกเสียงโดยตรงและการเลือกตัวแทนออกเสียง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๓. ยกตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน/โรงเรียนและชุมชนที่เป็นผลจากการตัดสินใจของบุคคลและกลุ่ม	♦ การตัดสินใจของบุคคลและกลุ่มที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน - การเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน เช่น การเลือกหัวหน้าห้อง การเลือกคณะกรรมการห้องเรียน - การเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน เช่น เลือก ♦ ประธานนักเรียน เลือกคณะกรรมการนักเรียน ♦ การเปลี่ยนแปลงในชุมชน เช่น การเลือกผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิก อบต. อบจ.
ป.๔	๑. อธิบายอำนาจอธิปไตยและความสำคัญของระบอบประชาธิปไตย	♦ อำนาจอธิปไตย ♦ ความสำคัญของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
	๒. อธิบายบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในกระบวนการเลือกตั้ง	♦ บทบาทหน้าที่ของพลเมืองในกระบวนการเลือกตั้ง ทั้งก่อนการเลือกตั้ง ระหว่างการเลือกตั้ง หลังการเลือกตั้ง
	๓. อธิบายความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	♦ สถาบันพระมหากษัตริย์ในสังคมไทย ♦ ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ในสังคมไทย
ป.๕	๑. อธิบายโครงสร้าง อำนาจ หน้าที่และความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น	♦ โครงสร้างการปกครองในท้องถิ่น เช่น อบต. อบจ. เทศบาล และการปกครองพิเศษ เช่น พัทยา กทม. ♦ อำนาจหน้าที่และความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น
	๒. ระบุบทบาทหน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น	♦ บทบาทหน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น เช่น นายก อบต. นายกเทศมนตรี นายก อบจ. ผู้ว่าราชการ กทม.
	๓. วิเคราะห์ประโยชน์ที่ชุมชน จะได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	♦ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับบริการสาธารณประโยชน์ในชุมชน
ป.๖	๑. เปรียบเทียบบทบาท หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล	♦ บทบาท หน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล
	๒. มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศ	♦ กิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริม ประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๓. อภิปรายบทบาท ความสำคัญในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย	◆ การมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย ระเบียบกติกากฎ การเลือกตั้ง ◆ สอดส่องดูแลผู้มีพฤติกรรมการกระทำผิด การเลือกตั้ง และแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ◆ ตรวจสอบคุณสมบัติ ◆ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. ระบุสินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	◆ สินค้าและบริการที่ซื้อขายในชีวิตประจำวัน เช่น ดินสอ กระดาษ ยาสีฟัน ◆ สินค้าและบริการที่ได้มาโดยไม่ใช้เงิน เช่น มีผู้ให้หรือการใช้ของแลกของ ◆ สินค้าและบริการที่ได้มาจากการใช้เงินซื้อ ◆ ใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการให้คุ้มค่า
	๒. ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัวและเห็นประโยชน์ของการออม	◆ การใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันเพื่อซื้อสินค้าและบริการ ◆ ประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินที่ไม่เกินตัว ◆ ประโยชน์ของการออม ◆ โทษของการใช้จ่ายเงินเกินตัว ◆ วางแผนการใช้จ่าย
	๓. ยกตัวอย่างการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด	◆ ทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ดินสอ กระดาษ เสื้อผ้า อาหาร ◆ ทรัพยากรส่วนรวม เช่น โต๊ะ เก้าอี้ นักเรียน สาธารณูปโภคต่าง ๆ ◆ วิธีการใช้ทรัพยากรทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมอย่างถูกต้อง และประหยัดและคุ้มค่า
ป.๒	๑. ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	◆ ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในครอบครัวและโรงเรียน เช่น ดินสอและกระดาษที่ผลิตจากไม้ รวมทั้งเครื่องจักรและแรงงานการผลิต ◆ ผลของการใช้ทรัพยากรในการผลิตที่หลากหลายที่มีต่อราคา คุณค่าและประโยชน์ของสินค้าและบริการ รวมทั้งสิ่งแวดล้อม
	๒. บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว	◆ การประกอบอาชีพของครอบครัว ◆ การแสวงหารายได้ที่สุจริตและเหมาะสม ◆ รายได้และรายจ่ายในภาพรวมของครอบครัว

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		◆ รายได้และรายจ่ายของตนเอง
	๓. บันทึกการรับรายจ่ายของตนเอง	◆ วิธีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ ◆ รายการของรายรับที่เป็นรายได้ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ◆ รายการของรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม
	๔. สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม	◆ ที่มาของรายได้ที่สุจริต ◆ การใช้จ่ายที่เหมาะสม ◆ ผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้ ◆ การออมและผลดีของการออม ◆ การนำเงินที่เหลือมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การช่วยเหลือสาธารณกุศล
ป.๓	๑. จำแนกความต้องการและความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการในการดำรงชีวิต	◆ สินค้าที่จำเป็นในการดำรงชีวิตที่เรียกว่าปัจจัย ๔ ◆ สินค้าที่เป็นความต้องการของมนุษย์อาจเป็นสินค้าที่จำเป็นหรือไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ◆ ประโยชน์และคุณค่าของสินค้าและบริการที่สนองความต้องการของมนุษย์ ◆ หลักการเลือกสินค้าที่จำเป็น ◆ ความหมายของผู้ผลิตและผู้บริโภค
	๒. วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง	◆ ใช้บัญชีรับจ่ายวิเคราะห์การใช้จ่ายที่จำเป็นและเหมาะสม ◆ วางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง ◆ วางแผนการแสวงหารายได้ที่สุจริตและเหมาะสม ◆ วางแผนการนำเงินที่เหลือจ่ายมาใช้้อย่างเหมาะสม
	๓. อธิบายได้ว่าทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมีผลต่อการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการ	◆ ความหมายของผู้ผลิตและผู้บริโภค ◆ ความหมายของสินค้าและบริการ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		◆ ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่เกิดจากความหายากของทรัพยากรกับความต้องการของมนุษย์ที่มีไม่จำกัด
ป.๔	๑. ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ	◆ สินค้าและบริการที่มีอยู่หลากหลายในตลาดที่มีความแตกต่างด้านราคาและคุณภาพ ◆ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีมากมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ซื้อ ผู้ขาย และตัวสินค้า เช่น ความพึงพอใจของผู้ซื้อ ราคา สินค้า การโฆษณา คุณภาพของสินค้า
	๒. บอกสิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค	◆ สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค ◆ สินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ ◆ หลักการและวิธีการเลือกบริโภค
	๓. อธิบายหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง	◆ หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ◆ การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต เช่น การแต่งกาย การกินอาหาร การใช้จ่าย
ป.๕	๑. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	◆ ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิต ประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ทุนและผู้ประกอบการ ◆ เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าและบริการ ◆ ปัจจัยอื่น ๆ เช่น ราคาน้ำมัน วัตถุดิบ ◆ พฤติกรรมของผู้บริโภค ◆ ตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือแหล่งผลิตสินค้าและบริการในชุมชน
	๒. ประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน	◆ หลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ◆ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน เช่น การประหยัดพลังงานและค่าใช้จ่ายในบ้านโรงเรียน การวางแผนการผลิตสินค้าและบริการเพื่อลดความสูญเสียทุกประเภท การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ◆ ตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการในชุมชน เช่น หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์หรือโอท็อป
	๓. อธิบายหลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์	◆ หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์ ◆ ประเภทของสหกรณ์โดยสังเขป

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		◆ สหกรณ์ในโรงเรียน (เน้นฝึกปฏิบัติจริง) ◆ การประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน
ป.๖	๑. อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ	◆ บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ เช่น คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม มีจรรยาบรรณ ความรับผิดชอบต่อสังคม วางแผนก่อนเริ่มลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลดความผิดพลาด และการสูญเสีย ฯลฯ ◆ ทักษะคติในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ◆ ประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ
	๒. อธิบายบทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน	◆ คุณสมบัติของผู้บริโภคที่ดี ◆ พฤติกรรมของผู้บริโภคที่บกพร่อง ◆ คุณค่าและประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันที่มีต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม
	๓. บอกวิธีและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน	◆ ความหมาย และความจำเป็นของทรัพยากร ◆ หลักการและวิธีใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ลดการสูญเสียทุกประเภท) ◆ วิธีการสร้างจิตสำนึกให้คนในชาติรู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ◆ วางแผนการใช้ทรัพยากร โดยประยุกต์เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ และทันกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. อธิบายเหตุผลความจำเป็นที่คนต้องทำงานอย่างสุจริต	◆ ความหมาย ประเภทและความสำคัญของการทำงาน ◆ เหตุผลของการทำงาน ◆ ผลของการทำงานประเภทต่าง ๆ ที่มีต่อครอบครัวและสังคม ◆ การทำงานอย่างสุจริตทำให้สังคมสงบสุข
ป.๒	๑. อธิบายการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยวิธีต่าง ๆ	◆ ความหมายและความสำคัญของการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ◆ ลักษณะของการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยไม่ใช้เงิน รวมทั้ง การแบ่งปัน การช่วยเหลือ ◆ ลักษณะการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยการใช้เงิน
	๒. บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย	◆ ความหมายและบทบาทของผู้ซื้อและผู้ขายผู้ผลิตและผู้บริโภคพอสังเขป ◆ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในการกำหนดราคาสินค้าและบริการ ◆ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ทำให้สังคมสงบสุข และประเทศมั่นคง
ป.๓	๑. บอกสินค้าและบริการที่รัฐจัดหาและให้บริการแก่ประชาชน	◆ สินค้าและบริการที่ภาครัฐทุกระดับจัดหาและให้บริการแก่ประชาชน เช่น ถนน โรงเรียน สวนสาธารณะ การสาธารณสุข การบรรเทาสาธารณภัย
	๒. บอกความสำคัญของภาษีและบทบาทของประชาชนในการเสียภาษี	◆ ความหมายและความสำคัญของภาษีที่รัฐนำมาสร้างความเจริญและให้บริการแก่ประชาชน ◆ ตัวอย่างของภาษี เช่น ภาษีรายได้บุคคลธรรมดา ภาษีมูลค่าเพิ่ม ฯลฯ ◆ บทบาทหน้าที่ของประชาชนในการเสียภาษี
	๓. อธิบายเหตุผลการแข่งขันทางการค้า ที่มีผลทำให้ราคาสินค้าลดลง	◆ ความสำคัญและผลกระทบของการแข่งขันทางการค้าที่มีผลทำให้ราคาสินค้าลดลง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๔	๑. อธิบายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน	♦ อาชีพ สินค้าและบริการต่าง ๆ ที่ผลิต ในชุมชน ♦ การพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชนทาง ด้านเศรษฐกิจ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อ ผู้ขาย การกักตุนสินค้า ♦ การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนด้วยการใช้สิ่งของที่ผลิตในชุมชน
	๒. อธิบายหน้าที่เบื้องต้นของเงิน	♦ ความหมายและประเภทของเงิน ♦ หน้าที่เบื้องต้นของเงินในระบบเศรษฐกิจ ♦ สกุลเงินสำคัญที่ใช้ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ
ป.๕	๑. อธิบายบทบาทหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร	♦ บทบาทหน้าที่ของธนาคารโดยสังเขป ♦ ดอกเบี้ยเงินฝาก และดอกเบี้ยกู้ยืม ♦ การฝากเงิน / การถอนเงิน
	๒. จำแนกผลดีและผลเสียของการกู้ยืม	♦ ผลดีและผลเสียของการกู้ยืมเงินทั้งนอกระบบและในระบบที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ เช่น การเสียดอกเบี้ย การลงทุน การซื้อของอุปโภคเพิ่มขึ้น ที่นำไปสู่ความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เป็นต้น
ป.๖	๑. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล	♦ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล ที่มีต่อระบบเศรษฐกิจอย่างสังเขป เช่น การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ รายได้และรายจ่าย การออมกับธนาคาร การลงทุน ♦ แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของ หน่วยเศรษฐกิจ ♦ ภาษีและหน่วยงานที่จัดเก็บภาษี ♦ สิทธิของผู้บริโภค และสิทธิของผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย ♦ การหารายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ซึ่งแสดง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และรัฐบาล
	๒. ยกตัวอย่างการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในท้องถิ่น	♦ การรวมกลุ่มเชิงเศรษฐกิจเพื่อประสานประโยชน์ในท้องถิ่น เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลกและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่มีผลต่อกัน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์และสรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. จำแนกสิ่งต่างๆรอบตัวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น	♦ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นที่บ้านและที่โรงเรียน
	๒. ระบุความสัมพันธ์ของตำแหน่งระยะทิศของสิ่งต่างๆ	♦ ความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะ ทิศของสิ่งต่างๆ รอบตัวเช่น ที่อยู่อาศัย บ้าน เพื่อนบ้าน ต้นไม้ ถนน หุ่นา ไร่ สวน ที่ราบ ภูเขา แหล่งน้ำ ♦ ทิศหลัก (เหนือ ตะวันออก ใต้ ตะวันตก) และที่ตั้งของสิ่งต่างๆรอบตัว
	๓. ใช้แผนผังง่ายๆในการแสดงตำแหน่งของสิ่งต่างๆในห้องเรียน	♦ แผนผังแสดงตำแหน่งสิ่งต่างๆในห้องเรียน
	๔. สังเกตและบอกการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศในรอบวัน	♦ การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศในรอบวันเช่น กลางวัน กลางคืน ความร้อนของอากาศ ฝน แดด
ป.๒	๑. ระบุสิ่งต่างๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน	♦ สิ่งต่างๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน
	๒. ระบุตำแหน่งอย่างง่ายและลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่างๆที่ปรากฏในแผนที่ แผนที่รูปถ่ายและลูกโลก	♦ ตำแหน่งและลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่างๆที่ปรากฏในแผนที่ แผนที่รูปถ่ายและลูกโลกเช่นภูเขา ที่ราบ แม่น้ำ ต้นไม้ อากาศ ทะเล
	๓. สังเกตและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์	♦ ความสัมพันธ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ เช่น ข้างขึ้น ข้างแรม ฤดูกาลต่างๆ
ป.๓	๑. สืบหาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ในโรงเรียนและชุมชนโดยใช้แผนที่ แผนที่รูปถ่าย เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะ ทิศทาง	♦ ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ในชุมชน ♦ แผนที่ แผนที่รูปถ่าย ♦ ความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะ ทิศทาง
	วาดแผนที่เพื่อแสดงตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่สำคัญในบริเวณโรงเรียนและชุมชน	♦ ตำแหน่งที่ตั้งสำคัญของสถานที่สำคัญในบริเวณโรงเรียนและชุมชนเช่นสถานที่ราชการ อำเภอ ตลาด โรงพยาบาล ไปรษณีย์ ฯลฯ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๓. บอกความสัมพันธ์ของลักษณะกายภาพกับลักษณะทางสังคมของชุมชน	♦ ภูมิประเทศ และภูมิอากาศที่มีผลต่อสภาพสังคมในชุมชน
ป.๔	๑. สืบค้นและอธิบายข้อมูลลักษณะทางกายภาพของจังหวัดตนเองด้วยแผนที่และรูปถ่าย	♦ ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดตนเอง
	๒. ระบุแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในจังหวัดของตนเองด้วยแผนที่และรูปถ่าย	♦ แหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญ ในจังหวัดของตนเอง
	๓. อธิบายลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลต่อแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในจังหวัด	♦ ลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลต่อแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในจังหวัด
ป.๕	๑. สืบค้นและอธิบายข้อมูลลักษณะทางกายภาพในภูมิภาคของตนด้วยแผนที่และรูปถ่าย	♦ ลักษณะทางกายภาพในภูมิภาคของตน
	๒. อธิบายลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลต่อแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในภูมิภาคของตน	♦ ลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลต่อแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในภูมิภาคของตน
ป.๖	๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (แผนที่ ภาพถ่ายชนิดต่าง ๆ) ระบุลักษณะสำคัญทางกายภาพและสังคมของประเทศ	♦ เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (แผนที่ ภาพถ่ายชนิดต่าง ๆ) ที่แสดงลักษณะทางกายภาพของประเทศ
	๒. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของประเทศ	♦ ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของประเทศเช่น อุทกภัย แผ่นดินไหววาตภัย ♦ ภูมิลักษณะที่มีต่อภูมิสังคมของประเทศไทย

สาระที่ ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิตที่มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. บอกสิ่งแวดล้อมที่เกิดตามธรรมชาติที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์	♦ สิ่งแวดล้อมที่เกิดตามธรรมชาติ มีผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์
	๒. สังเกตและ เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมเพื่อการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม	♦ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อการดำเนินชีวิต

	๓. มีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมที่บ้านและห้องเรียน	♦ การมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมที่บ้านและห้องเรียนเป็นหน้าที่ของทุกคน
ป.๒	๑. อธิบายความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น	♦ คุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ในการประกอบอาชีพ ♦ คุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น สิ่งปลูกสร้างเพื่อการดำรงชีพ
	๒. จำแนกและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดไป ที่ใช้แล้วหมดไป และสร้างทดแทนขึ้นใหม่อย่างคุ้มค่า	♦ ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ ♦ ประเภททรัพยากรธรรมชาติ - ใช้แล้วหมดไป เช่น แร่ - ใช้แล้วไม่หมด เช่น บรรยากาศ น้ำ - ใช้แล้วมีการเกิดขึ้นมา ทดแทนหรือรักษาไว้ได้ เช่น ดิน ป่าไม้ สัตว์ป่า - วิธีใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
	๓. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างฤดูกาลกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์	♦ ความสัมพันธ์ของฤดูกาลกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์
	๔. มีส่วนร่วมในการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	♦ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ♦ การรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม
ป.๓	๑. เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน	♦ สภาพแวดล้อมในชุมชนในอดีตและปัจจุบัน
	๒. อธิบายการพึ่งพาสีสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในการสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และการประกอบอาชีพ	♦ การพึ่งพาสีสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น การคมนาคม บ้านเรือน และการประกอบอาชีพในชุมชน ♦ การประกอบอาชีพที่เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในชุมชน
	๓. อธิบายเกี่ยวกับมลพิษและการก่อให้เกิดมลพิษโดยมนุษย์	♦ มลพิษที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์
	๔. อธิบายความแตกต่างของเมืองและชนบท	♦ ลักษณะของเมืองและชนบท
	๕. ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในชุมชน	♦ การเพิ่มและสูญเสียสิ่งแวดล้อมทำให้ชุมชนเปลี่ยนแปลง
ป.๔	๑. อธิบายสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด	♦ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัดเช่น ลักษณะบ้าน อาหาร

	๒. อธิบายการเปลี่ยนแปลงสภาพ แวดล้อม ในจังหวัดและผลที่เกิดจากการ เปลี่ยนแปลงนั้น	♦ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัด และผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงเช่นการตั้ง ถิ่นฐาน การย้ายถิ่น
	๓. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมใน จังหวัด	♦ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัด
ป.๕	๑. วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มี อิทธิพลต่อลักษณะการตั้งถิ่นฐานและการ ย้ายถิ่นของประชากร ใน ภูมิภาคของตน	♦ สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อ ลักษณะการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นของ ประชากรในภูมิภาค
	๒. วิเคราะห์อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติที่ก่อให้เกิดวิถีชีวิตในภูมิภาคใน ภูมิภาคของตน	♦ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ ก่อให้เกิดวิถีชีวิตและการสร้างสรรค์ วัฒนธรรมในภูมิภาค
	๓. นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผล จากการรักษาและการทำลาย สภาพแวดล้อม และเสนอแนวทาง ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคของ ตน	♦ ผลจากการรักษาและการทำลาย สภาพแวดล้อม ♦ แนวทางการอนุรักษ์และรักษา สภาพแวดล้อมในภูมิภาค
ป.๖	๑. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม ทางสังคมในประเทศ	♦ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ กับสิ่งแวดล้อม ทางสังคมในประเทศ ♦ ความสัมพันธ์และผลกระทบ
	๑. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม ทางสังคมในประเทศ	♦ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ กับสิ่งแวดล้อม ทางสังคมในประเทศ ♦ ความสัมพันธ์และผลกระทบ
	๒. อธิบายการแปลงสภาพธรรมชาติใน ประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน และผลที่ เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนั้น	♦ ผลที่เกิดจากการปรับเปลี่ยน หรือดัดแปลง สภาพธรรมชาติในประเทศไทยจากอดีต ถึง ปัจจุบัน และผลที่เกิดขึ้น (ประชากร เศรษฐกิจ สังคม อาชีพ และวัฒนธรรม)
	๓. จัดทำแผนการใช้ทรัพยากรในชุมชน	♦ แนวทางการใช้ทรัพยากรของคนในชุมชนให้ ใช้ได้นานขึ้น โดยมีจิตสำนึกรู้คุณค่าของ ทรัพยากร ♦ แผนอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน หรือแผน อนุรักษ์

คำอธิบายรายวิชา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖

คำอธิบายรายวิชารายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ส ๑๑๑๐๑

วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

เวลา ๘๐ ชั่วโมง / ปี

จำนวน ๒ หน่วยกิต

ศึกษา รวบรวมข้อมูล อภิปราย สรุปองค์ความรู้และนำเสนอความรู้ตามแนวทางการศึกษา ค้นคว้า ด้วยตนเอง เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ประวัติ เหตุการณ์และการดำรงชีวิตของตนเอง และครอบครัว บุคคลสำคัญและภูมิปัญญาของครอบครัว สิ่งที่แสดงถึงความเป็นมาของชาติไทย หลักธรรม พุทธประวัติหรือ ประวัติศาสตร์อื่นที่ตนนับถือ ประวัติพระมหากษัตริย์ไทย การปฏิบัติตน ตามบทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ของตนเองและผู้อื่น ตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ การอยู่ร่วมกัน บนบรรทัดฐานและวัฒนธรรมไทย การคุ้มครองเด็กตามหลักสิทธิมนุษยชนด้านร่างกายและจิตใจ เข้าใจลักษณะทางกายภาพ หน้าที่และ องค์ประกอบเชิงภูมิศาสตร์และสรรพสิ่งของบ้าน โดยใช้ เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ รู้คุณค่าสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางสังคม คำนึงถึง ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งของ ประเทศไทยและประเทศในกลุ่มอาเซียน การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ระบบการพึ่งพาอาศัย ทรัพยากรทางเศรษฐกิจศาสตร์ เชื่อมโยง ถึงปัจจัย การผลิต การบริโภค ผู้ผลิต ผู้บริโภค การแลกเปลี่ยนสินค้า การกระจายรายได้ การ บริหารจัดการ รายรับ รายจ่ายของตนเอง การออม การฝาก การทำงานที่ ก่อให้เกิดรายได้และไม่ ก่อให้เกิดรายได้ ตามหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างฉลาด คุ่มค่า มีดุลยภาพ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักตนเอง ชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก ปฏิบัติตน เป็นพลเมืองดีในฐานะ สมาชิกของครอบครัว ห้องเรียน โรงเรียน ตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยและเป็น พลโลกที่ดี รู้จักการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุขตามค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและค่านิยมที่ เหมาะสม

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ส ๑.๑ ป.๑/๑ ,ป.๑/๒ ,ป.๑/๓ ,ป.๑/๔ ,ป.๑/๑

ส ๑.๒ ป.๑/๒ ,ป.๑/๓

ส ๒.๑ ป.๑/๑ ,ป.๑/๒

ส ๒.๒ ป.๑/๑ ,ป.๑/๒ ,ป.๑/๓

ส ๓.๑ ป.๑/๑ ,ป.๑/๒ ,ป.๑/๓

ส ๓.๒ ป.๑/๑

ส ๕.๑ ป.๑/๑,ป.๑/๒ ,ป.๑/๓ ,ป.๑/๔

ส ๕.๒ ป.๑/๑ ,ป.๑/๒ ,ป.๑/๓

รวม ๘ มาตรฐาน ๒๓ ตัวชี้วัด

คำอธิบายรายวิชารายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ส ๑๒๑๐๑

วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

เวลา ๘๐ ชั่วโมง / ปี

จำนวน ๒ หน่วยกิต

ศึกษาความสำคัญของพระพุทธศาสนา และศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทยพุทธประวัติตั้งแต่การบำเพ็ญเพียรจนถึงปรินิพพาน ประวัติของศาสนาที่ตน นับถือการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่าง ความสำคัญของพระไตรปิฎก คัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือพระรัตนตรัย การปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เห็นคุณค่าของการสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา การพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ความสำคัญและการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมต่อศาสนสถาน ศาสนวัตถุศาสนพิธีพิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ และการแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ

ศึกษา วิเคราะห์ อธิบาย ยกตัวอย่างประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัว ท้องถิ่นการดำเนินชีวิตของตนเอง และผู้อื่นที่อยู่ในกระแสวัฒนธรรมที่หลากหลายความสำคัญของวันหยุดราชการที่สำคัญ บุคคลซึ่งมีผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่นของตน บทบาทหน้าที่ของสมาชิกของชุมชนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตยความแตกต่างของกระบวนการตัดสินใจในชั้นเรียน/โรงเรียนและชุมชนโดยวิธีการออกเสียงโดยตรงและการเลือกตัวแทนออกเสียงการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน/โรงเรียนและชุมชนที่เป็นผลจากการตัดสินใจของบุคคลและกลุ่ม

ศึกษา วิเคราะห์ อธิบาย จำแนกความต้องการและความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการในการดำรงชีวิตการใช้จ่ายของตนเองและนำทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมีผลต่อการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการของรัฐจัดหาและให้บริการแก่ประชาชนความสำคัญของภาษีและบทบาทของประชาชนในการเสียภาษีการแข่งขันทางการค้า ที่มีผลทำให้ราคาสินค้าลดลง

อธิบายความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ อธิบายความสำคัญและคุณค่า ของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและ ทางสังคม อธิบายความสัมพันธ์ของฤดูกาลกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ระบุดังต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน ระบุดังอย่างง่ายและลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏในโลก แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนแยกแยะและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดไปและที่ใช้แล้วหมดไปได้อย่างคุ้มค่า นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและค่านิยมที่เหมาะสม

มาตรฐานและตัวชี้วัด

ส ๑.๑ ป.๒/๑ ,ป.๒/๒ ,ป.๒/๓ ,ป.๒/๔ ,ป.๒/๕,ป.๒/๖ ,ป.๒/๗

ส ๑.๒ ป.๒/๑ ,ป.๒/๒

ส ๒.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ,ป.๒/๓ ,ป.๒/๔

ส ๒.๒ ป.๒/๑ ,ป.๒/๒ ,ป.๒/๓

ส ๓.๑ ป.๒/๒ ,ป.๒/๓ ,ป.๒/๔

ส ๓.๒ ป.๒/๑ ,ป.๒/๒

ส ๕.๑ ป.๒/๑ ,ป.๒/๒,ป.๒/๓

ส ๕.๒ ป.๒/๑ ,ป.๒/๒ ,ป.๒/๓ ,ป.๒/๔

รวม ๘ มาตรฐาน ๒๘ ตัวชี้วัด

คำอธิบายรายวิชารายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ส ๑๓๑๐๑

วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เวลา ๘๐ ชั่วโมง / ปี

จำนวน ๒ หน่วยกิต

ศึกษาความสำคัญของพระพุทธศาสนา และศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย พุทธประวัติตั้งการบำเพ็ญเพียรจนถึงปรินิพพาน ประวัติของศาสนาที่ตนนับถือ การดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวกชาดก/เรื่องเล่าศาสนิกชนตัวอย่าง ความสำคัญของพระไตรปิฎกคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ พระรัตนตรัย การปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เห็นคุณค่าของการสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา การพัฒนาจิต ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ความสำคัญและการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมต่อศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ศาสนพิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา การแสดงตนเป็นพุทธมามกะและการแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ

ศึกษา วิเคราะห์ อธิบาย จำแนกความต้องการและความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการในการดำรงชีวิตการใช้จ่ายของตนเอง และนำทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมาผลิตและบริการสินค้าและบริการของรัฐจัดหาและให้บริการแก่ประชาชน ความสำคัญของภาษีและบทบาทของประชาชนในการเสียภาษี การแข่งขันทางการค้า ที่มีผลทำให้ราคาสินค้าลดลง

ศึกษา วิเคราะห์ อธิบาย เปรียบเทียบ ตระหนัก การใช้แผนที่ แผนที่ และภาพถ่ายในการหาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเขียนแผนที่ง่ายๆแสดงตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่สำคัญบริเวณชุมชนและโรงเรียน ลักษณะกายภาพทางสังคมของชุมชน การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจากอดีตถึงปัจจุบัน การพึ่งพาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในการสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ความแตกต่างของเมืองและชนบท การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในชุมชน

โดยใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการสืบค้น กระบวนการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางจริยธรรม กระบวนการประชาธิปไตย

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการสื่อสาร และเห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีความซื่อสัตย์สุจริตรักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและค่าที่นิยมที่เหมาะสม

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ส ๑.๑ ป.๓/๑ ,ป.๓/๒ ,ป.๓/๓ ,ป.๓/๔ ,ป.๓/๕ ,ป.๓/๖ ,ป.๓/๗

ส ๑.๒ ป.๓/๑ ,ป.๓/๒ ,ป.๓/๓

ส ๒.๑ ป.๓/๑ ,ป.๒/๒ ,ป.๒/๓ ,ป.๒/๔

ส ๒.๒ ป.๒/๑ ,ป.๒/๒ ,ป.๒/๓

ส ๓.๑ ป.๓/๑ ,ป.๓/๒ ,ป.๓/๓

ส ๓.๒ ป.๓/๑ ,ป.๓/๒

ส ๓.๓ ป.๓/๓

ส ๕.๑ ป.๓/๑ ,ป.๓.๒

ส ๕.๒ ป.๓/๑ ,ป.๓/๒ ,ป.๓/๓ ,ป.๓/๔ ,ป.๓/๕ ,ป.๓/๖

รวม ๘ มาตรฐาน ๓๑ ตัวชี้วัด

คำอธิบายรายวิชารายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ส ๑๔๑๐๑

วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เวลา ๘๐ ชั่วโมง / ปี

จำนวน ๒ หน่วยกิต

สังเกต ศึกษาค้นคว้า อภิปราย ซักถาม แสดงความคิดเห็น รวบรวมข้อมูล สืบค้น ข้อมูลสรุปใจความสำคัญเกี่ยวกับความสำคัญทางศาสนา และศาสนาของศาสนาพุทธ คัมภีร์ทางศาสนาที่ตนนับถือ หลักธรรมของศาสนา การบริหารจัดการและเจริญปัญญา ชื่นชมการทำความดีของบุคลากรในสังคม แปลความหมายในคัมภีร์ศาสนาที่ตนนับถือ เสนอแนวทางการกระทำของตนเองและผู้อื่นในฐานะพลเมืองดีของสังคม สิทธิเด็ก เพื่อป้องกันตัวเองและสังคม เปรียบเทียบความแตกต่างของวัฒนธรรมในท้องถิ่นการยอมรับคุณค่าของกันและกัน การรวมกลุ่มทั้งภาครัฐและเอกชน ชื่นชมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การรวมกลุ่มภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่น อำนาจอธิปไตย ปฏิบัติตามกฎหมายในชีวิตประจำวัน วิเคราะห์ ผู้ผลิต ผู้บริโภค วิธีการของเศรษฐกิจ การหารายได้ การออม การลงทุน ผลผลิตทางด้านเศรษฐกิจ การตลาด การธนาคาร สถาบันการเงินอื่น ๆ ภาษาที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน การพึ่งพา การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความแตกต่างของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ความสามารถทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ ทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้าน รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ สามารถดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทย และสังคมโลกสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยใช้วิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและค่านิยมที่เหมาะสม

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ส ๑.๑ ป.๔/๑,ป.๔/๒,ป.๔/๓,ป.๔/๔,ป.๔/๕,ป.๔/๖,ป.๔/๗,ป.๔/๘

ส ๑.๒ ป.๔/๑,ป.๔/๒,ป.๔/๓

ส ๒.๑ ป.๔/๑,ป.๔/๒,ป.๔/๓,ป.๔/๔,ป.๔/๕

ส ๒.๒ ป.๔/๑,ป.๔/๒,ป.๔/๓

ส ๓.๑ ป.๔/๑,ป.๔/๒,ป.๔/๓

ส ๓.๒ ป.๔/๑,ป.๔/๒

ส ๕.๑ ป.๔/๑,ป.๔/๒,ป.๔/๓

ส ๕.๒ ป.๔/๑,ป.๔/๒,ป.๔/๓

รวม ๘ มาตรฐาน ๓๐ ตัวชี้วัด

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ส ๑๕๑๐๑

วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๘๐ ชั่วโมง / ปี

จำนวน ๒ หน่วยกิต

ศึกษาวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ พุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์จนถึงพุทธกิจสำคัญ หรือประวัติศาสตร์ชาติตนนับถือ องค์ประกอบ และความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมของพิธีกรรมทางศาสนา ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม จัดพิธีกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเรียบง่าย มีประโยชน์ และปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนด แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตาม มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดี เห็นคุณค่าและประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก / เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง สวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนา

ศึกษาวิเคราะห์ ยกตัวอย่างบทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี โครงสร้างอำนาจหน้าที่และความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นและระบอบบทบาทหน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น วิเคราะห์ประโยชน์ที่ชุมชน จะได้รับจากองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติตนตามสถานภาพบทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน เห็นคุณค่าวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย

ศึกษาปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ หลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์ อธิบายบทบาทหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร จำแนกผลดีและผลเสียของการกู้ยืม ประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

ศึกษาลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญ รู้ตำแหน่ง (พิกัดภูมิศาสตร์ ละติจูด ลองจิจูด) ระยะ ทิศทางของภูมิภาคของตนเองในแผนที่ ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับลักษณะทางสังคมและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ก่อให้เกิดวิถีชีวิตและการสร้างสรรค์วัฒนธรรมในภูมิภาคของตนเอง วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นของประชากรในภูมิภาค นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการรักษาและการทำลายสภาพแวดล้อม และเสนอแนวคิดในการรักษาสภาพแวดล้อมในภูมิภาค มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและค่าที่นิยมที่เหมาะสม

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ส ๑.๑ ป.๕/๑ ,ป.๕/๒ ,ป.๕/๓ ,ป.๕/๔ ,ป.๕/๕ ,ป.๕/๖ ,ป.๕/๗

ส๑.๒ ป.๕/๑ ,ป.๕/๒ ,ป.๕/๓

ส ๒.๑ ป.๕/๑ ,ป.๕/๒ ,ป.๕/๓ ,ป.๕/๔

ส ๒.๒ ป.๕/๑ ,ป.๕/๒ ,ป.๕/๓

ส ๓.๑ ป.๕/๑ ,ป.๕/๒ ,ป.๕/๓

ส ๓.๒ ป.๕/๑ ,ป.๕/๒

ส ๕.๑ ป.๕/๑ ,ป.๕/๒

ส ๕.๒ ป.๕/๑ ,ป.๕/๒ ,ป.๕/๓

รวม ๘ มาตรฐาน ๒๗ ตัวชี้วัด

คำอธิบายรายวิชารายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ส ๑๖๑๐๑

วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เวลา ๘๐ ชั่วโมง / ปี

จำนวน ๒ หน่วยกิต

วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ หรือ ความสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือสรุปพุทธประวัติตั้งแต่ปลงอายุสังขารจนถึงสังเวชนียสถาน หรือประวัติศาสตร์ ที่ตนนับถือตามที่กำหนด ความสำคัญของการเคารพพระรัตนตรัย การปฏิบัติตนตามไตรสิกขาและหลักธรรม โอวาท ๓ ในพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดและ หลักธรรมสำคัญของศาสนา อื่นๆโดยสังเขป ลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาอื่นๆและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมต้องเข้าร่วม พิธี ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ต่างๆในศาสนสถาน และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม ประโยชน์ของการเข้าร่วมในศา สनพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนด และปฏิบัติตนได้ถูกต้องเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมตามกาลเวลาและดำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม เคารพพระรัตนตรัย บอกแนวปฏิบัติและแนวการ ดำเนินชีวิตและปฏิบัติตาม หลักไตรสิกขาและโอวาทในพระพุทธศาสนา และหลักธรรม ศาสนพิธีกรรมกิจกรรม ในวันสำคัญ ของศาสนาที่ตนเองนับถือ หรือศาสนาอื่นๆตามที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม เมื่อต้องเข้าร่วมพิธี เพื่อ แก้ปัญหาอบายมุขและสิ่งเสพติด มีมรรยาทของความเป็นสมาชิกที่ดี แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือเป็นศาสนิก ชนของศาสนาที่ตนนับถือ เห็นคุณค่า ชื่นชม การปฏิบัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด การทำความดีของบุคคลในประเทศตามหลักศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด

อธิบายบทบาทหน้าที่ของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ บทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาการและรัฐบาล บอกวิธีการและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนตัวอย่าง การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในท้องถิ่น

ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (แผนที่ ภาพถ่ายชนิดต่างๆ) ระบุลักษณะสำคัญทางกายภาพและสังคมของ ประเทศ อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของประเทศการแปลง สภาพธรรมชาติในประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน และผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนั้น วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมในประเทศไทย จัดทำแผนการใช้ ทรัพยากรในชุมชน

โดยใช้ทักษะการสังเกต การบอกเล่า การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การยกตัวอย่าง การอธิบาย การ ปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง การมีส่วนร่วม การอภิปราย การอ่าน การสืบค้น การสำรวจ การเชื่อมโยง การ เปรียบเทียบ การวิเคราะห์การสังเคราะห์ การอธิบาย การเขียนเรียงความ การจัดทำโครงงานและการจัด นิทรรศการ

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ เหมาะสม อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีสันติสุข เกิดความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย ตระหนักถึงความ พากเพียรพยายามของบรรพบุรุษที่ได้ปกป้อง และสร้างสรรค์ความเจริญให้บ้านเมืองตกทอดเป็นมรดกทาง วัฒนธรรมสืบต่อถึงปัจจุบัน นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและค่าที่นิยมที่เหมาะสม

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ส๑.๑ ป.๖/๑ ,ป.๖/๒ ,ป.๖/๓ ,ป.๖/๔ ,ป.๖/๕ ,ป.๖/๖ ,ป.๖/๗ ,ป.๖/๘ ,ป.๖/๙

ส๑.๒ ป.๖/๑ ,ป.๖/๒ ,ป.๖/๓ ,ป.๖/๔

ส๒.๑ ป.๖/๑ ,ป.๖/๒ ,ป.๖/๓ ,ป.๖/๔ ,ป.๖/๑

ส๒.๒ ป.๖/๑ ,ป.๖/๒ ,ป.๖/๓

ส๓.๑ ป.๖/๑ ,ป.๖/๒ ,ป.๖/๓

ส๓.๒ ป.๖/๑ ,ป.๖/๒

ส๕.๑ ป.๖/๑ ,ป.๖/๒

ส๕.๒ ป.๖/๑ ,ป.๖/๒ ,ป.๖/๓

รวม ๘ มาตรฐาน ๓๑ ตัวชี้วัด

ส่วนที่ ๔

โครงสร้าง

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โครงสร้างรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ส ๑๑๑๐๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๘๐ ชั่วโมง

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	เรารักพระพุทธ	ส ๑.๑ ป.๑/๑ ส ๑.๑ ป.๑/๒ ส ๑.๒ ป.๑/๓	พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาของ ศาสนาพุทธ เป็นแบบอย่าง ที่ดีในการดำเนินชีวิต	๓	๙
๒	เรารักพระธรรม	ส ๑.๑ ป.๑/๓ ส ๑.๑ ป.๑/๔	หลักธรรมคำสอนของ พระพุทธเจ้า สอนให้เรา ละเว้นความชั่ว ทำความดี และ ทำจิตใจให้บริสุทธิ์	๖	๙
๓	เรารักพระสงฆ์	ส ๑.๒ ป.๑/๑ ส ๑.๒ ป.๑/๒	- พุทธศาสนิกชนที่ดีต้องรู้จัก บำเพ็ญ ประโยชน์ต่อศาสนสถานและดำรงรักษาไว้ ซึ่ง พระพุทธศาสนา - กรณีสื่ออย่างการทำความดีจาก เหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของบุคคลใน ครอบครัว โรงเรียนและชุมชน	๔	๘
๔	หน้าที่พลเมือง	ส ๒.๑ ป.๑/๑ ส ๒.๑ ป.๑/๒ ส ๒.๒ ป.๑/๑ ส ๒.๒ ป.๑/๒ ส ๒.๒ ป.๑/๓	- การปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่ ใน ฐานะสมาชิกที่ดี ของครอบครัวและ โรงเรียน จะทำให้เราอยู่ร่วมกันอย่าง มี ความสุข - ศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางพระ พุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ	๖	๙
๕	เศรษฐกิจพอเพียง	ส ๓.๑ ป.๑/๑ ส ๓.๑ ป.๑/๒๒ ส ๓.๑ ป.๑/๓ ส ๓.๒ ป.๑/๑	- การเข้าใจและรู้จักบริหาร จัดการ ทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การ ใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า จะทำให้ ดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ - บทบาทในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค - เศรษฐกิจพอเพียง	๕	๙
๖	ปฏิบัติตนดี มี ความพอเพียง	ส ๓.๑ ป.๑/๑ ส ๓.๑ ป.๑/๒ ส ๓.๑ ป.๑/๓	การเข้าใจหลักการและปฏิบัติ ตนตามหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง จะทำให้ ตนเอง ครอบครัวและสังคม มีความสุข	๓	๗
๗	เรียนรู้สิ่งแวดล้อม	ส ๕.๒ ป.๑/๓ ส ๕.๑ ป.๑/๑ ส ๕.๑ ป.๑/๒ ส ๕.๑ ป.๑/๓ ส ๕.๑ ป.๑/๔ ส ๕.๑ ป.๑/๕	สิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีทั้งสิ่งที่ เกิดขึ้นเองตาม ธรรมชาติและ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เราต้อง รู้จักสังเกตและปรับตัวให้ทัน ต่อการ เปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อม	๖	๑๐

		ส ๕.๒ ป.๑/๑ ส ๕.๒ ป.๑/๒			
๘	อาเซียน	ส ๕.๑ ป.๑/๒ ส ๕.๒ ป.๑/๑	อาเซียนเป็นการรวมตัวกัน ของประเทศใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๑๐ ประเทศ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน	๔	๖
๙	เรียนรู้สู่โลกกว้าง	ส ๕.๑ ป.๑/๒ ส ๕.๒ ป.๑/๑	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นวิธีการใน การพัฒนา ผู้เรียน เพราะเป็นการเปิดโลก กว้างให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้าอย่างอิสระ ในเรื่องที่ สนสนใจ	๓	๓
			รวมระหว่างเรียน		๗๐
			สอบปลายปี	๒	๓๐
			รวมทั้งสิ้น	๘๐	๑๐๐

โครงสร้างรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ส ๑๒๑๐๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๘๐ ชั่วโมง

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	สำรวจสิ่งแวดล้อม	ส ๕.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๔	ระบุสิ่งต่างๆที่เป็นธรรมชาติกับที่ มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งปรากฏระหว่าง โรงเรียนกับบ้าน อธิบายความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น มีส่วนร่วมในการจัดสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียน	๗	๗
๒	กายภาพน่ารู้	ส ๕.๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ส ๕.๒ ป.๒/๓	ระบุตำแหน่งอย่างง่ายและลักษณะ ทางกายภาพของสิ่งต่างๆที่ปรากฏ ในลูกโลกแผนที่ แผนที่ และ ภาพถ่าย	๗	๗
๓	การอยู่ร่วมกันอย่าง มีความสุข	ส ๒.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๔	- ข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และ หน้าที่ในชีวิตประจำวัน เคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น มารยาทไทย - ตัวอย่างการกระทำความดีจาก เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	๗	๗
๔	ชุมชนน่าอยู่	ส ๒.๑ ป.๒/๓ ส ๒.๒ ป.๒/๑ ป.๒/๒	การยอมรับความแตกต่างของบุคคล ความสัมพันธ์ของครอบครัว บทบาทของผู้มีอำนาจตัดสินใจใน โรงเรียนและชุมชน	๗	๗
๕	รู้จักใช้จ่ายและรู้จัก เก็บออม	ส ๓.๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ป.๒/๔	รายได้และรายจ่ายของตนเองและ ครอบครัวการแก้ปัญหาที่รายรับและ รายจ่ายของตนเองการออมเงิน	๗	๗
๖	การซื้อขายสินค้า และบริการ	ส ๓.๑ ป.๒/๑ ส ๓.๒ ป.๒/๑ ป.๒/๒	ทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและ บริการ การแลกเปลี่ยนสินค้าและ บริการ ผู้ซื้อและผู้ขาย	๗	๗
๗	เรื่องราวของ กาลเวลา	ส ๔.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒	คำบอกช่วงเวลาและปฏิทิน เรื่องราวของตนเองและครอบครัว	๗	๗
๘	วิถีชีวิตของคนใน ชุมชน	ส ๔.๒ ป.๒/๑ ป.๒/๒	การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนใน ชุมชน การสืบค้นข้อมูลการ เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน	๗	๗

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๙	ของดีประเทศไทย	ส ๔.๓ ป.๒/๑ ป.๒/๒	วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคคลสำคัญในท้องถิ่น	๗	๗
๑๐	เรามีศาสนา	ส ๑.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ป.๒/๗	ศาสนาในประเทศไทย พระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์ของ ชาติไทย พุทธประวัติ ชาดก ประวัติ พุทธสาวก ชาวพุทธตัวอย่าง	๘	๘
๑๑	มุ่งหาความดี	ส ๑.๑ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ป.๒/๖	พระรัตนตรัย โอวาท ๓ พุทธศาสน สุภาษิต การบริหารจัดการและเจริญ ปัญญา	๗	๗
๑๒	เราเป็นชาวพุทธ	ส ๑.๒ ป.๒/๑ ป.๒/๒	หน้าที่ชาวพุทธ มรรยาทชาวพุทธ การเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่ เกี่ยวเนื่องกับวันสำคัญทางพุทธ ศาสนา	๗	๗
			รวมระหว่างเรียน		๗๐
			สอบปลายปี	๒	๓๐
			รวมทั้งสิ้น	๘๐	๑๐๐

โครงสร้างรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ส ๑๓๑๐๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เวลา ๘๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (๘๐)	น้ำหนัก (๑๐๐)
๑	ศาสนาของเรา	ส ๑.๑ ป.๓/๑ ป.๓/๒	- พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมอันเกิดจากความศรัทธา การศึกษาพุทธประวัติและประวัติดาของศาสนาอื่นยอมทำให้ได้ - ศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ	๖	๖
๒	เครื่องยึดเหนี่ยวใจ	ส ๑.๑ ป.๓/๔ ป.๓/๕ ป.๓/๖ ป.๓/๗	การแสดงความเคารพพระรัตนตรัยและการปฏิบัติตนตามหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนายอมทำให้การดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้อง การสวดมนต์ แผ่เมตตา การมีสติเป็นพื้นฐานของสมาธิ ศาสนิกชนทุกคนพึงปฏิบัติตนต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาอื่นอย่างเหมาะสม	๘	๗
๓	แบบอย่างที่ดี	ส ๑.๑ ป.๓/๓	- การศึกษาประวัติสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่างยอมทำให้ได้ข้อคิดและคติธรรมอันเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ - ประวัติดุคคัลสำคัญในท้องถิ่น	๕	๕
๔	ชาวพุทธที่ดี	ส ๑.๒ ป.๓/๑ ป.๓/๒ ป.๓/๓	พุทธศาสนิกชนทุกคนพึงปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวก ศาสนสถาน ศาสนวัตถุของศาสนา ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม วันสำคัญทางศาสนา และแสดงตนเป็นพุทธมามกะ	๗	๕

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (๘๐)	น้ำหนัก (๑๐๐)
๕	วิถีชีวิตของเรา	ส ๒.๑ ป.๕/๑ ป.๕/๒ ป.๕/๓	การศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัว ท้องถิ่น การดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละ วัฒนธรรม ความสำคัญของวันหยุดราชการ ตลอดจนประวัติและผลงานของบุคคลที่ทำ ประโยชน์ให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น และคุณค่า ของการทำความดียอมเป็นประโยชน์ต่อการ ดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม	๘	๗
๖	หลัก ประชาธิปไตย	ส ๒.๑ ป.๓/๑ ป.๓/๒ ป.๓/๓	การเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน เป็นผลจากการตัดสินใจของบุคคลและกลุ่มคน โดยวิธีการออกเสียงโดยตรงและตัวแทนออก เสียง นอกจากนั้นสมาชิกในชุมชนทุกคนยังต้องมี บทบาทหน้าที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตาม กระบวนการประชาธิปไตย	๕	๕
๗	สินค้าและบริการ กับการดำรงชีวิต	ส ๓.๑ ป.๓/๑	- สินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการ ของมนุษย์มีอยู่หลายประเภท ซึ่งจะต้องรู้ หลักการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่จำเป็นก่อน ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า - อาชีพสำคัญของคนในชุมชน	๘	๗
๘	การวางแผนการ ใช้จ่ายเงินของ ตนเอง	ส ๓.๑ ป.๓/๒ ส ๓.๒ ป.๓/๒	ประชาชนทุกคนต้องรู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงิน ของตน และมีหน้าที่เสียภาษีให้แก่รัฐทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อรัฐจะได้นำมาเป็นค่าใช้จ่ายใน การพัฒนาประเทศ	๖	๕
๙	การผลิตและการ แข่งขันทางการค้า	ส ๓.๑ ป.๓/๓ ส ๓.๒ ป.๓/๓	ทรัพยากรที่เรานำมาใช้ในการผลิตสินค้าและ บริการมีอยู่อย่างจำกัด การแข่งขันทางการค้ามี ผลทำให้ราคาสินค้าลดลง	๖	๕
๑๐	สิ่งต่างๆ รอบตัว เรา	ส ๕.๑ ป.๕/๑ ป.๕/๒	- แผนที่ แผนที่ และภาพถ่ายมีความสำคัญใน การใช้หาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ในชุมชน แสดง ที่ตั้งของสถานที่สำคัญในบริเวณโรงเรียนและ	๑๒	๑๐
		ป.๕/๓	ชุมชน นอกจากนั้นยังเป็นข้อมูลทำให้รู้ ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับ ลักษณะของสังคมของชุมชน - ประวัติความเป็นมาของพ่อพญาเร่ - ประวัติความเป็นมาของพลับพลาสมเด็จย่า		

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (๘๐)	น้ำหนัก (๑๐๐)
๑๑	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	ส ๕.๒ ป.๕/๑ ป.๕/๒ ป.๕/๓ ป.๕/๔ ป.๕/๕	สภาพแวดล้อมในชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไป มีการพึ่งพาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในการสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และการประกอบอาชีพกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ส่งผลให้เกิดมลพิษนอกจากนั้นยังมีความแตกต่างกันของเมืองและชนบท	๗	๘
รวมระหว่างเรียน				๗๘	๗๐
สอบวัดผลกลางปี				๑	๑๕
สอบวัดผลปลายปี				๑	๑๕

โครงสร้างรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ส ๑๔๑๐๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เวลา ๘๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (๘๐)	น้ำหนัก (๑๐๐)
๑	ประวัติและความสำคัญของศาสนา	ส ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๘	- ศาสนามีความสำคัญในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของศาสนิกชน การศึกษาประวัติของศาสนา ศาสดาของแต่ละศาสนา จะทำให้เกิดความเข้าใจศาสนาต่างๆ มากขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข - วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - ศาสนาที่ตนนับถือ	๕	๗
๒	หลักธรรมของศาสนา	ส ๑.๑ ป.๔/๔ ป.๔/๗	ศาสนาต่างๆ จะมีหลักธรรมคำสอนที่แตกต่างกัน การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อให้อยู่ร่วมกันเป็นชาติได้อย่างสมานฉันท์	๕	๗
๓	เชื่อมั่นในการทำมาหากิน	ส ๑.๑ ป.๔/๓ ป.๔/๕	แบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติพระสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างเป็นแนวทางให้เกิดการทำมาหากินของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียน และชุมชนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ	๕	๗
๔	ศาสนิกชนที่ดี	ส ๑.๑ ป.๔/๖ ส ๑.๒ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๓	ศาสนิกชนที่ดีต้องประพฤติปฏิบัติตนในศาสน-พิธี และพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ตามมรรยาทของศาสนาและมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาศาสนสถานที่ตนนับถือ	๗	๘
๕	สมาชิกที่ดีของชุมชน	ส ๒.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๓ ป.๔/๕	สมาชิกที่ดีของชุมชนย่อมต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามวิถีประชาธิปไตย เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และคำนึงถึงสิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับ และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	๗	๘
๖	วัฒนธรรมท้องถิ่น	ส ๒.๑ ป.๔/๔	- วัฒนธรรมเป็นแบบแผนของวิถีการดำเนินชีวิตซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น - ประเพณีวิ่งควาย - งานประจำปีพ้อพญาเร่ - สถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีบทบาทสำคัญต่อการปกครอง	๕	๖

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (๘๐)	น้ำหนัก (๑๐๐)
			ภาคเรียนที่ ๑ รวม	๔๐	๕๐
๘	การบริโภคสินค้าและบริการ	ส ๓.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒	- ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการนั้นมีหลายประการ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ซื้อ ผู้ขาย ตัวสินค้า ซึ่งผู้บริโภคมีสิทธิพื้นฐาน และรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค - ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคตัดสินใจใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่าและมีคุณธรรม	๘	๑๐
๙	เศรษฐกิจพอเพียง	ส ๓.๑ ป.๔/๓	- หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีดุลยภาพ - ระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	๕	๗
๑๐	เศรษฐกิจชุมชนในประเทศไทย	ส ๓.๒ ป.๔/๑	- ในแต่ละชุมชนย่อมมีอาชีพ สินค้า และบริการต่างๆ ที่ผลิตในชุมชน จึงต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชน มีการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนด้วยการใช้สิ่งของที่ผลิตในชุมชน - ระบบและวิธีการของสหกรณ์	๖	๗
๑๑	เงินทองของมีค่า	ส ๓.๒ ป.๔/๒	เงินมีหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการต่างๆ ในแต่ละประเทศจะมีสกุลเงินที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ	๕	๖
๑๒	แผนที่ภาพถ่าย	ส ๕.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๓	- แผนที่และภาพถ่าย เป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่ใช้สำหรับอธิบายลักษณะทางกายภาพ ตำแหน่ง ที่ตั้ง และทิศทางของทรัพยากรและสิ่งต่างๆ ในจังหวัด ทำให้เรียนรู้เนื้อหาทางภูมิศาสตร์ได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น - สถานที่สำคัญ	๗	๘
๑๓	สภาพแวดล้อมรอบตัวเรา	ส ๕.๒ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๓	สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ชุมชนอาศัยอยู่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพชุมชนด้วย ดังนั้นทุกคนจึงต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	๙	๑๒
ภาคเรียนที่ ๒ รวม				๔๐	๕๐
รวมระหว่างเรียน				๘๐	๗๐
สอบปลายปี				๒	๓๐
รวมทั้งสิ้น				๘๐	๑๐๐

โครงสร้างรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ส ๑๕๑๐๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เวลา ๘๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (๘๐)	น้ำหนัก (๑๐๐)
๑	ความสำคัญ และ ประวัติ พระพุทธศาสนา	ส ๑.๑ ป.๕/๑ ป.๕/๒	- พระพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่นๆ มีความสำคัญในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นหลักธรรมในการพัฒนาชาติไทย - ศาสดาของศาสนาพุทธ	๕	๔
๒	หลักธรรมของ ศาสนา	ส ๑.๑ ป.๕/๕ ป.๕/๗	ศาสนาแต่ละศาสนามีหลักคำสอนที่แตกต่างกัน แต่ทุกศาสนาล้วนมุ่งสอนให้ศาสนิกชนของตนเป็นคนดี ดังนั้นศาสนิกชนจึงควรน้อมนำหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองเพื่อให้เกิดความสงบสุข	๔	๔
๓	เรียนรู้แบบอย่างที่ดี	ส ๑.๑ ป.๕/๓ ป.๕/๔	- การศึกษาพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาต่างๆ ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง จะทำให้เข้าใจหลักธรรมคำสอนของศาสนาและเห็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต ซึ่งควรยึดถือเป็นแบบอย่างและนำไปปฏิบัติตามเพื่อให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข - บุคคลสำคัญในท้องถิ่น	๕	๕
๔	ศาสนิกชนที่ดี	ส ๑.๑ ป.๕/๖ ส ๑.๒ ป.๕/๑ ป.๕/๒ ป.๕/๓	ศาสนิกชนที่ดีพึงปฏิบัติและจัดพิธีกรรมที่ตนนับถืออย่างเรียบง่าย แสดงตนเป็นศาสนิกชนที่มีมรรยาท และปฏิบัติตนในศาสนพิธีหรือพิธีกรรม และวันสำคัญต่างๆ ทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง	๖	๕
๕	สิทธิเด็ก	ส ๒.๑ ป.๕/๒	ทุกชีวิตที่เกิดมามีสิทธิพื้นฐาน ๔ ประการ ตามหลักสิทธิมนุษยชน ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ตาม การศึกษาความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็กจะช่วยให้เรามีความรู้ความเข้าใจและสามารถป้องกันตนเองและผู้อื่นจากการถูกละเมิดสิทธิได้	๕	๕

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (๘๐)	น้ำหนัก (๑๐๐)
๖	พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	ส ๒.๑ ป.๕/๑	การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมนั้น ทุกคนจะต้องปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองดี	๕	๕
๗	วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	ส ๒.๑ ป.๕/๓ ป.๕/๔	- วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและความสำคัญทั้งต่อท้องถิ่นและประเทศชาติ เป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นความเจริญงอกงามทางความคิดและภูมิปัญญาของคนไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เราทุกคนจึงควรมีส่วนร่วมในการศึกษา อนุรักษ์ และเผยแพร่ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเหล่านี้ให้อยู่คู่กับสังคมไทยสืบไป - ประเพณีและวัฒนธรรมวังควาย	๕	๓
๘	การปกครองส่วนท้องถิ่น	ส ๒.๒ ป.๕/๑ ป.๕/๒ ป.๕/๓	การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นโดยมีการกำหนดโครงสร้าง อำนาจ หน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นอย่างชัดเจน ส่งผลให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม	๔	๔
๙	การผลิตสินค้าและการบริการ	ส ๓.๑ ป.๕/๑	ปัจจัยการผลิตมีอิทธิพลต่อปริมาณสินค้าและบริการ การเปลี่ยนแปลงปัจจัยการผลิตจะส่งผลทั้งทางบวกและทางลบต่อปริมาณผลผลิตหรือสินค้าและบริการ การศึกษาเรื่องปัจจัยการผลิตสินค้าและการบริการจะทำให้เรามีความรู้และสามารถตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าหรือบริการได้อย่างเหมาะสม	๖	๕
๑๐	ธนาคารและการกู้ยืมเงิน	ส ๓.๒ ป.๕/๑ ป.๕/๒	ธนาคาร เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการรวบรวมเงินจากผู้ออม เพื่อนำไปให้กู้ยืมในการลงทุนต่างๆ ส่งผลให้เศรษฐกิจเติบโตขึ้น การกู้ยืมเงินต้องมีดอกเบี้ย ซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสีย	๗	๕
๑๑	เศรษฐกิจพอเพียงและสหกรณ์	ส ๓.๑ ป.๕/๒ ป.๕/๓	เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดที่เน้นการพึ่งพาตนเองด้วยการนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมา	๘	๑๐

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (๘๐)	น้ำหนัก (๑๐๐)
			ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ส่วนสหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกโดยที่ไม่ได้แสวงหากำไรทางเศรษฐกิจ		
๑๒	เรียนรู้ลักษณะทางกายภาพของภูมิภาคด้วยแผนที่และรูปถ่าย	ส ๕.๑ ป.๕/๑ ป.๕/๒	การศึกษาลักษณะทางกายภาพในภูมิภาคของเรา โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่เป็นแผนที่และรูปถ่าย	๙	๘
๑๓	สิ่งแวดล้อมกับลักษณะการดำเนินชีวิตในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย	ส ๕.๒ ป.๕/๑ ป.๕/๒ ป.๕/๓	สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของเรา มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐาน การย้ายถิ่นฐานของประชากร และมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของผู้คนในภูมิภาค แนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคของตน	๙	๗
รวมระหว่างเรียน				๗๘	๗๐
สอบวัดผลกลางปี				๑	๑๕
สอบวัดผลปลายปี				๑	๑๕
รวมทั้งหมด				๘๐	๑๐๐

โครงสร้างรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ส ๑๖๑๐๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เวลา ๘๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (๘๐)	น้ำหนัก (๑๐๐)
๑	ศาสนาต่างๆ	ส ๑.๑ ป.๖/๑ ป.๖/๒	- พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่ นับถือสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนานทำให้ วิถีการดำเนินชีวิตมีความสอดคล้องและเกี่ยวข้องกับ พระพุทธศาสนาในหลายด้าน ดังนั้นจึงอาจทำให้ กล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำ ชาติ การศึกษาประวัติศาสตร์ของแต่ละศาสนา ช่วยให้ศาสนิกชนเกิดความรู้สึกศรัทธาในศาสนาและ ยึดมั่นในการทำความดี - พิธีกรรมทางศาสนาในท้องถิ่น เช่น พิธี กรรมการทำบุญตักบาตรที่วัดในชุมชนของ ท้องถิ่น	๕	๕
๒	หลักธรรมนำ ความสุข	ส ๑.๑ ป.๖/๔ ป.๖/๗ ป.๖/๘	หลักธรรมคำสอนของศาสนาทุกศาสนาล้วนมี ความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ผู้ ที่นับถือศาสนาควรศึกษาให้เข้าใจและนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดความสุข	๖	๖
๓	เรียนรู้สิ่งที่ดี	ส ๑.๑ ป.๖/๓ ป.๖/๕ ป.๖/๖	การเรียนรู้เกี่ยวกับการทำความดีต่างๆ เช่น ประวัติพุทธสาวก ชาดก เรื่องเล่า ศาสนิกชน ตัวอย่าง เป็นต้น ตลอดจนการรู้จักพัฒนาจิตตาม แนวทางของศาสนา เช่น การสวดมนต์ไหว้พระ และการแผ่เมตตา การบริหารจัดการและการเจริญ ปัญญา ย่อมทำให้เกิดความชื่นชมในการทำ ความดีและมีแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต	๔	๔
๔	ศาสนิกชนที่ดี และศาสนพิธีน่ารู้	ส ๑.๑ ป.๖/๙ ส ๑.๒ ป.๖/๑ ป.๖/๒ ป.๖/๓ ป.๖/๔	การเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนสถาน การปฏิบัติตาม มารยาทของศาสนิกชนที่ดี การเข้าร่วมพิธีกรรม สำคัญของศาสนา ตลอดจนการแสดงตนเป็น ศาสนิกชนที่ดีของศาสนา จะทำให้เราปฏิบัติตนได้ อย่างถูกต้องในฐานะที่เป็นศาสนิกชนที่ดี	๕	๕
๕	กิจกรรม ประชาธิปไตย	ส ๒.๒ ป.๖/๑ ป.๖/๒ ป.๖/๓	- การเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล ตลอดจน กิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น การ เลือกตั้ง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติ ตนถูกต้องเหมาะสม	๓	๓

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (๘๐)	น้ำหนัก (๑๐๐)
			- การเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล		
๖	กฎหมายน่ารู้	ส ๒.๑ ป.๖/๑	- กฎหมายเป็นข้อบังคับที่ให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ เพื่อให้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข กฎหมายมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน - ความเป็นพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย	๕	๕
๗	วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง	ส ๒.๑ ป.๖/๒ ป.๖/๓ ป.๖/๔	วัฒนธรรมเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม วัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน และจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้คงอยู่กับชาวไทยตลอดไป	๔	๔
๘	ข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์	ส ๒.๑ ป.๖/๕	- การรับฟังข่าวและเหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีวิจรรย์ญาณ จะช่วยให้เราทราบความเป็นไปและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวเราตรงตามความเป็นจริง - สิทธิมนุษยชน	๓	๓
๙	ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน	ส ๓.๑ ป.๖/๑ ป.๖/๒ ป.๖/๓	มนุษย์เราย่อมอยู่ในฐานะเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคในขณะเดียวกัน อันเนื่องมาจากคนเราไม่สามารถที่จะผลิตสินค้าและบริการมาสนองความต้องการของตนเองได้ทุกอย่าง ดังนั้นในระบบเศรษฐกิจจำเป็นต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน บทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและบทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน เป็นสิ่งสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด	๕	๕
๑๐	ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ	ส ๓.๒ ป.๖/๑ ป.๖/๒	การเรียนรู้เกี่ยวกับหน่วยเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ภาษี สิทธิ ของผู้บริโภค และผู้ใช้งาน และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม	๕	๕
๑๑	เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	ส ๕.๑ ป.๖/๑	ประเทศไทยแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกันทั้งลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสามารถศึกษาข้อมูล	๘	๘

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (๘๐)	น้ำหนัก (๑๐๐)
			ความรู้ได้จากเครื่องมือภูมิศาสตร์ เช่น แผนที่ภาพถ่าย		
๑๒	ลักษณะกายภาพของประเทศไทย	ส ๕.๑ ป.๖/๑	การศึกษาลักษณะกายภาพของประเทศไทยทำให้เราเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับวิถีชีวิตของคน ทำให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย	๗	๘
๑๓	ลักษณะทางกายภาพกับปรากฏทางธรรมชาติ	ส ๕.๑ ป.๖/๒	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ทำให้เราเข้าใจการเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปลอดภัย	๕	๕
๑๔	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	ส ๕.๒ ป.๖/๑ ป.๖/๒ ป.๖/๓	การดำรงชีวิตของชีวิตของมนุษย์เรามีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างมาก ดังนั้น เราจึงควรช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คำนึงค่ามากที่สุดและมีจิตสำนึกในการใช้ที่ถูกต้อง	๕	๕
รวมระหว่างเรียน				๗๘	๗๐
สอบวัดผลกลางปี				๑	๑๕
สอบวัดผลปลายปี				๑	๑๕
รวมทั้งหมด				๘๐	๑๐๐

ส่วนที่ ๕

แนวทางการจัดการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผล

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่ได้เรียน ผู้เรียนต้องได้เรียนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนกว้างและลึก และจัดในทุกภาคและชั้นปี

หลักการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่

๑. จัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย โดยเน้นแนวคิดที่สำคัญ ๆ ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ทั้งในและนอกโรงเรียน เป็นแนวคิด ความรู้ ที่คงทน ยั่งยืน มากกว่าที่จะศึกษาในสิ่งที่ป็นเนื้อหาหรือข้อเท็จจริงที่มากมายกระจัดกระจายแต่ไม่เป็นแก่นสาร ด้วยการจัดกิจกรรมที่มีความหมายต่อผู้เรียนและด้วยการประเมินผลที่ทำให้ผู้เรียนต้องใส่ใจในสิ่งที่เรียน เพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาได้เรียนรู้และสามารถทำอะไรได้บ้าง

๒. จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการ การบูรณาการตั้งแต่หลักสูตร หัวข้อที่จะเรียนโดยเชื่อมโยงเหตุการณ์ พัฒนาการต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่เกิดขึ้นในโลกเข้าด้วยกัน บูรณาการความรู้ ทักษะ ค่านิยมและจริยธรรมลงสู่การปฏิบัติจริงด้วยการใช้แหล่งความรู้ สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ และสัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ

๓. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนา ค่านิยม จริยธรรม จัดหัวข้อหน่วยการเรียนรู้ที่สะท้อน ค่านิยม จริยธรรม ปทัสถานในสังคม การนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ช่วยผู้เรียนให้ได้คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ยอมรับและเข้าใจในความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตน และรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

๔. จัดการเรียนการสอนที่ทำท่าย คาดหวังให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งในส่วนตนและการเป็นสมาชิกกลุ่ม ให้ผู้เรียนใช้วิธีการสืบเสาะจัดการกับการเรียนรู้ของตนเอง

๕. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิด ตัดสินใจสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดการตัวเองได้ มีวินัยในตนเองทั้งด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต เน้นการจัดกิจกรรมที่เป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ความสามารถไปใช้ในชีวิตจริง

ขอบข่ายและลำดับประสบการณ์การเรียนรู้

ในการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีหน้าที่พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในธรรมชาติของขอบข่ายและการจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ (Scope and Sequence) เพื่อให้การจัดสาระที่จะเรียน และกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นลำดับตามกระบวนการเรียนรู้และธรรมชาติของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ ๑ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับประถมศึกษาเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ต้องจัดทำด้วยความรอบคอบ เพราะสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับช่วงชั้นนี้จะต้องเน้นการช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีทักษะ กระบวนการ และมีข้อมูลที่เป็นต่อการที่จะทำให้เขาเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบในอันที่จะรักษาค่านิยมประชาธิปไตยที่หลอมรวมความเป็นชาติเอาไว้ได้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับประถมศึกษาต้องเน้นผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าพวกเขามี

หน้าตัวอย่างใด เน้นให้ผู้เรียนได้แสวงหาและใช้ทักษะ กระบวนการ และข้อมูลต่าง ๆ ในโลกของเขาและในสังคม

ตลอดระยะเวลา ๑๒ ปี ที่เรียน ผู้เรียนต้องเรียนทุกสาระหลักทั้ง ๔ สาระในทุกชั้นปี สำหรับในช่วงชั้นที่ ๑ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๓) การลำดับประสบการณ์การเรียนรู้จะเริ่มจากการให้ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่เขาค้นเคย ได้เรียนรู้เรื่องราวกับตัวของเขาเองและผู้คนที่อยู่รอบ ๆ ตัวเขา ตลอดจนสภาพแวดล้อมในห้องที่เขายู่อาศัยแล้วเชื่อมโยงประสบการณ์ขยายไปสู่โลกกว้าง มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาเรื่องความรับผิดชอบ การร่วมมือกันและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่าง ๆ เพราะผู้เรียนในวัยนี้เป็นวันที่ไม่อยู่นิ่ง ชอบสำรวจ จึงควรให้เขามีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ได้ตัดสินใจเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคม ได้พัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันกับผู้เรียน ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน ได้ฝึกหัดการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ และพัฒนาความเป็นพลเมืองดี

การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเอง ครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ควรจะต้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และเปรียบเทียบกับผู้อื่น ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนอื่นในประเทศและในโลกพร้อม ๆ กันไปด้วย ในลักษณะของการบูรณาการแนวคิดทางประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากการบูรณาการ แม้ว่าเด็กเล็ก ๆ จะยังมีความเข้าใจเรื่องการลำดับเวลาไม่ค่อยดีนัก แต่ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะต้องเริ่มตั้งแต่ช่วงชั้นนี้ให้ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเรื่องปัจจุบันและอดีต

นอกจากนั้นการบูรณาการแนวคิดทางภูมิศาสตร์ ความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจการทำความเข้าใจในบรรทัดฐาน ค่านิยมประชาธิปไตย คุณธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ และจริยธรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความยุติธรรม ความเสมอภาค ความรับผิดชอบ เสรีภาพ บุรณภาพ ความรักชาติ ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ ความเมตตา กรุณา เรื่องของอำนาจ ลัทธิอำนาจและกฎหมายเหล่านี้ เป็นต้น เป็นสาระและประสบการณ์ที่สำคัญของหลักสูตรในช่วงชั้นที่ ๑ นี้ด้วย

โดยสรุปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในช่วงนี้ควรมีลักษณะดังนี้

- มีลักษณะบูรณาการ โดยนำประเด็นแนวคิดทางสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้ง ๔ สาระมาบูรณาการในการเรียน
- ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์รอบ ๆ ตัว ตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน เพื่อนบ้าน และชุมชนในสังคมอื่นทั้งในระดับประเทศและโลก
- ควรพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องกาลเวลา อดีต ปัจจุบัน ในขณะที่ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ทั้งในบริบทตนเอง ครอบครัว โรงเรียน เพื่อนบ้าน และชุมชน เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจเรื่องสถานที่และเวลาในชั้นที่สูงขึ้น

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ ๒ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖)

ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ผู้เรียนควรจะได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคที่อยู่อาศัยในประเทศไทยกับของภูมิภาคอื่นในโลก การศึกษาเช่นนี้จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาแนวคิดเรื่องภูมิภาคเพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจในภูมิภาคซีกโลกตะวันออกและซีกโลกตะวันตกเมื่อได้เรียนในช่วงชั้นสูงขึ้นต่อไป

การศึกษาหลักสูตรการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในปีแรกของช่วงชั้นนี้อาจเริ่มตั้งแต่การศึกษาเรื่องราวของจังหวัดและภาคของตน ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองการปกครองและสภาพเศรษฐกิจ ส่วนอีก ๒ ปีถัดไป คือ ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

จะเน้นการศึกษาความเป็นประเทศไทยให้มากขึ้น รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านของไทย ซึ่งไม่จำเป็นต้องศึกษาทุกประเทศอาจเลือกเป็นกรณีศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย

ในการศึกษาประเทศอื่นในภูมิภาคต่าง ๆ ผู้เรียนจะได้พัฒนาความเข้าใจศาสนา สังคม วัฒนธรรม และค่านิยม จริยธรรม ที่ผู้คนในประเทศนั้น ๆ ยึดถืออยู่ รวมทั้งสภาพเศรษฐกิจการเมืองการปกครอง ของประเทศเหล่านั้น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจว่าสภาพสังคมในที่ต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา อย่างไร มนุษย์มีส่วนร่วมต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นอย่างไร สภาพสังคมพัฒนามาสู่ปัจจุบันอย่างไร และแนวโน้มจะเป็นอย่างไรในอนาคต

ขณะที่ศึกษาเรื่องราวของจังหวัด ภาค ประเทศไทย ประเทศใกล้เคียงและภูมิภาคอื่นในโลก ในลักษณะกรณีศึกษา นี้ ควรให้ผู้เรียนได้สำรวจแนวคิดต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์ประเด็นคำถามเพื่อการเรียนรู้ ในช่วงชั้นนี้ได้แก่

- ผู้คนในสังคมนั้นเป็นอย่างไร มีค่านิยม จริยธรรมและความเชื่ออย่างไร (มานุษยวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา ศาสนา และจริยธรรม)
- สภาพแวดล้อมที่ผู้คนในสังคมนั้นอาศัยอยู่เป็นอย่างไร (ภูมิศาสตร์)
- สังคมนั้นมีการจัดระเบียบทางสังคมอย่างไร (การเมืองการปกครอง)
- ผู้คนเหล่านี้ดำเนินชีวิตกันอย่างไรในสังคมนั้น (เศรษฐศาสตร์)

แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์

ในการวัดและประเมินการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ความสามารถทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ และทักษะทางภูมิศาสตร์ ผู้สอนต้องทำความเข้าใจความหมาย ของความสามารถ กระบวนการ และทักษะทางภูมิศาสตร์อย่างถ่องแท้ รวมถึงศัพท์เทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการ รู้เรื่องภูมิศาสตร์ ซึ่งสามารถศึกษาได้จากอภิธานศัพท์ในเอกสารฉบับนี้ ตลอดจนอนุกรมวิธานของทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ซึ่งเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานต่างๆ ที่ผู้เรียนต้องแสดง ทักษะ ความสามารถโดยดำเนินการตามกระบวนการในการปฏิบัติงาน หรือสร้างผลงานจากการปฏิบัติงานนั้น ดังนั้นสิ่งที่ขาดไม่ได้ที่ผู้สอนต้องดำเนินการเพื่อการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์ คือ การกำหนดงาน และสถานการณ์ให้ผู้รับการปฏิบัติ ประเด็นสำคัญคือ การวางแผนว่าจะใช้สถานการณ์ใดในการประเมิน การรู้เรื่องภูมิศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนแสดงทักษะ ความสามารถที่ต้องการวัดออกมาได้ชัดเจนที่สุด โดยสิ่งสำคัญ ที่ผู้สอนควรคำนึงถึง คือ ผู้สอนต้องได้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด รูปแบบของงานสำหรับประเมิน ทักษะการปฏิบัติมีหลายรูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ ๑ งานสำหรับประเมินอย่างสั้น มักจะใช้ในการประเมินความรอบรู้ในหลักการพื้นฐาน กระบวนการ ความสัมพันธ์ของขั้นตอนการปฏิบัติงาน รวมถึงทักษะการคิดในเรื่องต่างๆ โดยทั่วไปงาน ในรูปแบบนี้ใช้เวลาไม่นาน งานสำหรับประเมินอย่างสั้นอาจเป็นคำถามปลายเปิด (Open-End Tasks) หรือ แผนผังมโนทัศน์ (Concept Mapping) ก็ได้ งานในรูปแบบนี้นิยมใช้กับการประเมินผู้เรียนรายบุคคล

รูปแบบที่ ๒ งานที่เป็นเหตุการณ์ สามารถวัดความสามารถของผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง เช่น ความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ การแปลความหมายข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ทักษะการ ตัดสินใจอย่าง

เป็นระบบ ทักษะการแก้ปัญหา งานที่เป็นเหตุการณ์สามารถสะท้อนถึงทักษะและระดับ ความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ ความสามารถไปประยุกต์ใช้ งานรูปแบบนี้ ใช้เวลาในการประเมิน นานกว่าในรูปแบบแรก งานในรูปแบบที่สองนี้ อาจจะเป็นการประเมินการเขียน การประเมินกระบวนการ ทำงานทางภูมิศาสตร์ต่างๆ หรืองาน การวิเคราะห์และการแก้ปัญหาได้

รูปแบบที่ ๓ งานสำหรับประเมินระยะยาว เป็นงานที่มีลักษณะเป็นโครงการที่มีเป้าหมายหลายประการ และใช้เวลาในการปฏิบัติงานมากกว่างาน ๒ รูปแบบแรก โดยในช่วงแรกหรือช่วงต้นภาคการศึกษา ผู้สอน มอบหมายงานให้ผู้เรียนได้แสดงทักษะ ความสามารถ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ด้านต่างๆ ที่ซับซ้อน งาน รูปแบบที่สามนี้มักเป็นโครงการระยะยาว เช่น โครงการวิจัยต่างๆ โครงการทางภูมิศาสตร์ นอกจากนี้ เมื่อสิ้นสุด ภาคการศึกษาแล้ว ผู้ประเมินหรือครูผู้สอนให้ผู้เรียนจัดนิทรรศการเพื่อนำเสนอผลการปฏิบัติงาน ต่อผู้ที่ เกี่ยวข้องหรือต่อสาธารณะต่อไป

ตารางแสดงตัวอย่างการกำหนดงานหรือสถานการณ์ที่ใช้ในการประเมินการรู้เรื่องทางภูมิศาสตร์

การรู้เรื่องทางภูมิศาสตร์	งานที่ใช้ในการประเมิน
ความเข้าใจระบบธรรมชาติ และมนุษย์	แผนผังมโนทัศน์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและผลที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ของระบบธรรมชาติและระบบมนุษย์
การใช้เทคนิค และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์	ให้ผู้เรียนไปสำรวจสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนโดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ เพื่อสร้างแผนผังชุมชนจากข้อมูลจริงที่สำรวจได้พิจารณาประเภทแผนที่ สัญลักษณ์ทางภูมิศาสตร์ในการนำเสนอที่เหมาะสมกับลักษณะข้อมูล และให้เหตุผล

สิ่งที่สำคัญอีกประการที่ต้องคำนึงถึงในขั้นตอนนี้คือ จำนวนงาน หรือกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้เรียนอาจปฏิบัติงานที่วัดในด้านเดียวกันหลายงานได้ในระดับคุณภาพที่ไม่เท่ากัน ดังนั้น คะแนนที่ได้จากการปฏิบัติงานเพียงครั้งเดียวหรืองานเดียวอาจไม่เป็นตัวแทนที่ดีของทักษะที่ต้องการวัด ดังนั้น ผู้สอน ควร กำหนดให้ผู้รับการประเมินปฏิบัติงานมากกว่า ๑ งาน เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว โดยเครื่องมือที่วัดและ ประเมินทักษะการปฏิบัติมีหลากหลายเครื่องมือ แต่ในเอกสารฉบับนี้ ขอกล่าวถึงเฉพาะเครื่องมือที่ไม่ใช้การ ทดสอบ ได้แก่ เกณฑ์การให้คะแนน

การวัดผลประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นอกจากจะใช้เป็นทิศทางในการจัดทำ หลักสูตรและจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามมาตรฐานแล้ว ยังใช้ เป็นกรอบในการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความสามารถและมีความสำเร็จ ทางการเรียนรู้ในระดับใด เพื่อนำผลมาใช้ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในระดับชั้น ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ รวมทั้งรับ การประเมินจาก ภายนอกด้วย

เนื่องจากการเรียนรู้ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ มีการทำโครงการ / โครงงาน เป็นผู้ผลิตผลงาน รวมทั้งมีการทำงานกลุ่ม และการจัดทำแฟ้มสะสมงาน (portfolio) ด้วย ดังนั้น การวัดประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าว จะเน้นการประเมินผลจากสภาพจริง (authentic assessment) อันเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการค้นหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน รวมทั้งสามารถประเมิน คุณลักษณะ พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน อันเป็นแนวทางที่พัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ เพื่อบรรลุ มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด การวัดและประเมินจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายที่สอดคล้อง เหมาะสมกับสาระ การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ ผสมผสานไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน โดยการประเมินจะ ครอบคลุมความรู้ ทักษะ ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงงานหรือแฟ้มสะสมงาน สะท้อนการสั่งสมการเรียนรู้ของผู้เรียนมาอย่างต่อเนื่อง การวัดและ ประเมินผลจะต้องกระทำในหลายบริบทอันได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อน ประเมินเพื่อน รวมทั้งผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการประเมินและแสดงความคิดเห็น

วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

ในการวัดและประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เน้นความสามารถและคุณลักษณะที่แท้จริงของผู้เรียน จะต้องใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น

๑. การทดสอบ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้ ความคิด ความก้าวหน้าในสาระการเรียนรู้ มี เครื่องมือวัดหลายแบบ เช่น แบบเลือกตอบ แบบเขียนตอบ บรรยายความ แบบเติมคำสั้น ๆ แบบถูกผิด แบบจับคู่ เป็นต้น

๒. การสังเกต เป็นการประเมินพฤติกรรม อารมณ์ การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน ความสัมพันธ์ใน ระหว่างทำงานกลุ่ม ความร่วมมือในการทำงาน การวางแผน ความอดทน วิธีการแก้ปัญหา ความคล่องแคล่ว ในการทำงาน การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในระหว่างการเรียนรู้การสอนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ การ สังเกตนั้นครูผู้สอนสามารถทำได้ตลอดเวลา ซึ่งอาจมีการสังเกตอย่างเป็นทางการ โดยกำหนดเวลาและ บุคคลที่จะสังเกตหรือการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการซึ่งเป็นการสังเกตโดยทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจง โดยครูผู้สอน จัดทำเครื่องมือประกอบการสังเกต โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบของสิ่งที่สังเกต กำหนดเกณฑ์และร่องรอยที่ จะใช้เป็นแนวทางในการสังเกตด้วย แล้วจัดทำเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) แบบประมาณค่า (rating scale)

๓. การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนาซักถามพูดคุยเพื่อค้นหาข้อมูลที่ไม่อาจพบเห็นอย่างชัดเจน ในสิ่งที่ นักเรียนประพฤติปฏิบัติในการทำงานโครงการ / โครงงาน การทำงานกลุ่ม กิจกรรมประจำวัน ผู้ให้ข้อมูลใน การสัมภาษณ์อาจเป็นตัวผู้เรียนเอง เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนด้วย การสัมภาษณ์อาจทำอย่าง เป็นทางการ โดยกำหนดวัน เวลา และเรื่องที่สัมภาษณ์อย่างแน่นอน และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการพูดคุยไม่เฉพาะเจาะจง ซึ่งจะทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีและได้ข้อมูลที่ชัดเจนสอดคล้องกับสภาพความ เป็นจริง โดยครูผู้สอนจะตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อจะได้พูดคุยได้ตรงประเด็น

๔. การประเมินภาคปฏิบัติ เป็นการประเมินการกระทำ การปฏิบัติงานเพื่อประเมินการสร้างผลงาน ขึ้นงาน ให้สำเร็จ การสาธิต การแสดงออกถึงทักษะและความสามารถที่ผู้เรียนให้ปรากฏในงาน ที่ตนสร้างขึ้น การประเมินภาคปฏิบัติจะต้องจัดทำเครื่องมือประเมินโดยครูผู้สอนจัดทำประเด็นการประเมิน และ องค์ประกอบการประเมิน และจัดทำเครื่องมือประกอบการประเมินด้วย เช่น scoring rubric , rating scale และ checklist เป็นต้น

๕. scoring rubric เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบและประเด็นที่จะประเมิน เพื่ออธิบายลักษณะของคุณภาพของงานหรือการกระทำเป็นระดับคุณภาพหรือปริมาณ หรือระดับความสามารถเพื่อเป็นแนวทางในการประเมิน และเป็นข้อมูลสำคัญแก่ครูผู้สอน ผู้ปกครองหรือผู้สนใจอื่น ๆ ได้ทราบว่าผู้เรียนรู้อะไร ทำได้มากเพียงใด มีคุณภาพผลงานเป็นอย่างไร โดยผู้ประเมินอาจจะให้คะแนนเป็นภาพรวม หรือจำแนกองค์ประกอบก็ได้

๖. การประเมินแฟ้มสะสมงาน (portfolio assessment) เป็นการประเมินความสามารถในการผลิตผลงานการบูรณาการความรู้ ประสบการณ์ ความพยายาม ความรู้สึก ความคิดเห็นของนักเรียนที่เกิดจากการสะสม รวบรวมผลงาน การคัดเลือกผลงาน การสะท้อนความคิดเห็นต่อผลงาน รวมทั้งการประเมินผลงาน การประเมินแฟ้มสะสมผลงานจะประเมินการจัดการ ความคิดสร้างสรรค์ หลักฐานแสดงความรู้ความสามารถ ในผลงานอันแสดงถึงความสัมฤทธิ์ผล ศักยภาพของผู้เรียนในสาระการเรียนรู้

เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric)

มีลักษณะเป็นระดับที่แสดงลักษณะหรือความสำเร็จของการปฏิบัติงานหรือผลงานของทักษะ ที่ประเมิน ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนจะมีคำอธิบายพฤติกรรมหรือลักษณะที่สะท้อนถึงทักษะประเมินในแต่ละ ระดับการประเมินกำกับไว้ ตั้งแต่ระดับสูงจนถึงระดับล่าง เหมาะสำหรับการประเมินการรู้เรื่องทางภูมิศาสตร์ ที่มีรายละเอียดค่อนข้างมากหรือซับซ้อน ประกอบด้วย ๖ ขั้นตอนหลัก ดังนี้

๑. ศึกษาและทำความเข้าใจทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการรู้เรื่องทางภูมิศาสตร์ที่ต้องการประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหมายและองค์ประกอบที่สำคัญที่ต้องการวัด

๒. กำหนดข้อรายการประเมินให้ชัดเจน ซึ่งอาจเป็นขั้นตอนในการปฏิบัติหรือพฤติกรรมย่อยในการปฏิบัติ

๓. เรียงลำดับข้อรายการประเมิน โดยเรียงลำดับขั้นตอนการปฏิบัติหรือพฤติกรรมย่อยที่จะประเมินตามลำดับเกิดขึ้นจริงเมื่อผู้เรียนปฏิบัติ

๔. เขียนช่องรายการประเมินให้เป็นไปตามจำนวนระดับผลประเมินที่ต้องการ เช่น ๔ ระดับ

๕. กำหนดค่าบ่งชี้ระดับ หรือคะแนนในแต่ละระดับที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ ๔

๖. ระบุชื่อแบบประเมินค่าตามทักษะการปฏิบัติที่ต้องการประเมิน

ตัวอย่าง เกณฑ์การประเมินความสามารถทางภูมิศาสตร์

ความสามารถทางภูมิศาสตร์	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
ความเข้าใจระบบธรรมชาติและมนุษย์	อธิบายปัจจัยและผลที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ของระบบธรรมชาติและระบบมนุษย์	อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างระบบของธรรมชาติและระบบมนุษย์	อธิบายระบบของธรรมชาติและระบบของมนุษย์แต่แยกส่วนกัน	อธิบายระบบของธรรมชาติหรือระบบของมนุษย์ได้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง
การใช้เหตุผลทางภูมิศาสตร์	แสดงข้อกล่าวอ้างหรือสนับสนุนข้อกล่าวอ้างข้อโต้แย้งที่ต่างออกไปเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์ได้และสามารถให้เหตุผลเสริมเพื่อทำให้ข้อโต้แย้งที่ต่างออกไปมีความน่าเชื่อถือ	- แสดงข้อกล่าวอ้างหรือสนับสนุนข้อกล่าวอ้างและข้อโต้แย้งที่ต่างออกไปเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์	แสดงข้อกล่าวอ้างและเหตุผลสนับสนุนข้อกล่าวอ้างเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์	อธิบายสิ่งต่างที่พบเห็นรอบตัวด้วยการให้ข้อมูลสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์
การตัดสินใจอย่างเป็นระบบ	ระบุประเด็นการตัดสินใจแล้วนำไปสู่การออกแบบทางเลือกเพื่อใช้ในการตัดสินใจได้มากกว่า ๒ ทางเลือก และตัดสินใจเลือกทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	ระบุประเด็นการตัดสินใจแล้วนำไปสู่การออกแบบทางเลือกเพื่อใช้ในการตัดสินใจได้เพียง ๒ ทางเลือก และตัดสินใจเลือกทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	ระบุประเด็นการตัดสินใจแล้วนำไปสู่การออกแบบทางเลือกเพื่อใช้ในการตัดสินใจได้เพียง ๑ ทางเลือก และตัดสินใจเลือกทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	ระบุประเด็นการตัดสินใจได้แต่ทางเลือกที่ตัดสินใจเป็นไปไม่ได้เลยในทางปฏิบัติ

การพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้

ที่ผ่านมาสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญของการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คือ หนังสือเรียนและแบบฝึกหัด การเรียนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ต้องมีชีวิตชีวา มีสีสันของการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เครื่องมืออุปกรณ์การเรียน อาจมีตั้งแต่ของง่าย ๆ จำพวก กระดาษ ดินสอ ไปจนถึงอุปกรณ์การสื่อสารเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ บุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

นอกจากนั้น การให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ก็ถือเป็นสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญด้วย

ห้องเรียน ควรประกอบด้วย สื่อ อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ มีผนังห้องที่มีสีสันไว้จัดแสดงผลงานต่าง ๆ มีลูกโลก แผนที่ให้ผู้เรียนได้สัมผัสจัดต้องได้ มีแหล่งความรู้ เอกสารหลักฐานทั้งที่เป็นแหล่งปฐมภูมิ วัตถุภูมิ ของจำลอง ภาพงานศิลปะ ดนตรี วรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา มีสื่อประกอบคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ซอฟต์แวร์เพื่อการสืบค้นข้อมูล และสื่อต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อให้เรียนรู้สิ่งที่ป็นสภาพที่เป็นจริง

สื่อการเรียนรู้บางอย่าง ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมกลับไปบ้านได้ เพื่อให้เขานำไปเรียน ศึกษา ร่วมกับกับคนในครอบครัว โดยถือว่าสมาชิกในครอบครัวก็เป็นแหล่งการเรียนรู้อีกแหล่งหนึ่ง

เกณฑ์การจบการศึกษา

เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลปอทอง พุทธศักราช ๒๕๖๔ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) กำหนดเกณฑ์สำหรับการจบการศึกษา ดังนี้

เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

(๑) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

(๒) ผู้เรียนต้องมียุทธศาสตร์ประเมินรายวิชาพื้นฐานระดับ ๑ ขึ้นไปทุกรายวิชา

(๓) ผู้เรียนมียุทธศาสตร์ประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับ “ผ่าน” ขึ้นไป

(๔) ผู้เรียนมียุทธศาสตร์ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับ ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับ “ผ่าน” ขึ้นไป

(๕) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมิน “ผ่าน” ทุกกิจกรรม

เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(๑) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

(๒) ผู้เรียนต้องมียุทธศาสตร์ประเมินรายวิชาพื้นฐานระดับ ๑ ขึ้นไปทุกรายวิชา

(๓) ผู้เรียนมียุทธศาสตร์ประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับ “ผ่าน” ขึ้นไป

(๔) ผู้เรียนมียุทธศาสตร์ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับ ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับ “ผ่าน” ขึ้นไป

(๕) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมิน “ผ่าน” ทุกกิจกรรม

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรร กระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

๑. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

๒. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนา ลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

๔. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

๔.๑ บทบาทของผู้สอน

๑) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

๒) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

๔) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

๕) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

๖) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา และระดับพัฒนาการของผู้เรียน

๗) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

๔.๒ บทบาทของผู้เรียน

๑) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

๒) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ

๓) ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

- ๔) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู
- ๕) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่าย การเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในห้องเรียน การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

๑. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ห้องเรียน ชุมชน สังคมโลก

๒. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

๓. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้อง กับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

๔. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

๕. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

๖. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหามีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุก ระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

๑. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่มีผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม

การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้ โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

๒. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผล การเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คณิตวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

๓. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

๔. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่างๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึง ปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผล การเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนานักเรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของนักเรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน มีเกณฑ์ดังนี้

(๑) ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด

(๒) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

ของจำนวนตัวชี้วัด

(๓) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา

(๔) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การให้ระดับผลการเรียน

๑. การตัดสินผลการเรียนรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้ใช้ระบบตัวเลข แสดงระดับการเรียนในแต่ละกลุ่มสาระ ดังนี้

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนร้อยละ
๔	ผลการเรียนดีเยี่ยม	๘๐ - ๑๐๐
๓.๕	ผลการเรียนดีมาก	๗๕ - ๗๙
๓	ผลการเรียนดี	๗๐ - ๗๔
๒.๕	ผลการเรียนค่อนข้างดี	๖๕ - ๖๙
๒	ผลการเรียนน่าพอใจ	๖๐ - ๖๔
๑.๕	ผลการเรียนพอใช้	๕๕ - ๕๙
๑	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	๕๐ - ๕๔
๐	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์	๐ - ๔๙

๒. การประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน เป็นผ่านและไม่ผ่าน ถ้ากรณีที่ผ่าน กำหนดเกณฑ์การตัดสินเป็นดีเยี่ยม ดี และผ่าน

ดีเยี่ยม หมายถึง มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนที่มีคุณภาพดีเลิศอยู่เสมอ

ดี หมายถึง มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ

ผ่าน หมายถึง มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน ที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ แต่ยังมีข้อบกพร่องบางประการ

ไม่ผ่าน หมายถึง ไม่มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน หรือถ้ามีผลงาน ผลงานนั้นยังมีข้อบกพร่องที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขหลายประการ

๓. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทุกคุณลักษณะเพื่อการเลื่อนชั้น และจบการศึกษา เป็นผ่านและไม่ผ่าน ในการผ่าน กำหนดเกณฑ์การตัดสินเป็นดีเยี่ยม ดี และผ่าน และความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้

ดีเยี่ยม หมายถึง ผู้เรียนปฏิบัติตามคุณลักษณะจนเป็นนิสัย และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและสังคม โดยพิจารณาจากผลการประเมินระดับดีเยี่ยม จำนวน ๕-๘ คุณลักษณะ และไม่มีคุณลักษณะใดได้ผลการประเมินต่ำกว่าระดับดี

ดี หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ เพื่อให้เป็นการยอมรับของสังคมโดยพิจารณาจาก

๑) ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน ๑-๔ คุณลักษณะ และไม่มีคุณลักษณะใดได้ผลการประเมินต่ำกว่าระดับดี หรือ

๒) ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน ๔ คุณลักษณะ และไม่มีคุณลักษณะใดได้ผลการประเมินต่ำกว่าระดับผ่านหรือ

๓) ได้ผลการประเมินระดับดี จำนวน ๕-๘ คุณลักษณะ และไม่มีคุณลักษณะใดได้ผลการประเมินต่ำกว่าระดับผ่าน

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนรับรู้และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และเงื่อนไขที่สถานศึกษากำหนด โดยพิจารณาจาก

๑) ได้ผลการประเมินระดับผ่านจำนวน ๕-๘ คุณลักษณะ และไม่มีคุณลักษณะใดได้ผลการประเมินต่ำกว่าระดับผ่าน หรือ

๒) ได้ผลการประเมินระดับดี จำนวน ๔ คุณลักษณะ และไม่มีคุณลักษณะใดได้ผลการประเมินต่ำกว่าระดับผ่าน

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนรับรู้และปฏิบัติได้ไม่ครบตามกฎเกณฑ์และเงื่อนไขที่สถานศึกษากำหนด โดยพิจารณาจากผลการประเมินระดับไม่ผ่านตั้งแต่ ๑ คุณลักษณะ

๓.๔ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดและให้ผลการประเมินเป็นผ่าน และไม่ผ่านให้ใช้ตัวอักษรแสดงผลการประเมิน ดังนี้

“ผ” หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

“มผ” หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงานไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ในกรณีที่ผู้เรียนได้ “มผ” ครูผู้ดูแลกิจกรรมต้องจัดซ่อมเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมในส่วนที่ผู้เรียนไม่ได้เข้าร่วมหรือไม่ได้ทำจนครบถ้วน แล้วจึงเปลี่ยนผลการเรียนจาก “มผ” เป็น “ผ” ได้ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในปีการศึกษานั้น ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัยที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

การเลื่อนชั้น

เมื่อสิ้นปีการศึกษา ผู้เรียนจะได้รับการเลื่อนชั้น เมื่อมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด

(๒) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของจำนวนตัวชี้วัด

(๓) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา ไม่น้อยกว่าระดับ

“ ๑ ” จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด

(๔) นักเรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับ “ ผ่าน ” ขึ้นไป มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับ “ ผ่าน ” ขึ้นไป และมีผลการประเมินกิจกรรมพัฒนานักเรียน ในระดับ “ ผ่าน ”

ทั้งนี้ ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย และพิจารณาเห็นว่าสามารถพัฒนาและสอนซ่อมเสริมได้ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้

การเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่างๆได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและขอกลับเข้ารับการศึกษาคือ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรก หรือต้นภาคเรียนแรก ที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย ๑ ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจาก

การเทียบโอนควรกำหนดรายวิชา/จำนวนหน่วยกิต ที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม

การพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

๑. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา และเอกสารอื่นๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน

๒. พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียนโดยการทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ

๓. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริง

การเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตาม ประกาศ หรือ แนวปฏิบัติ ของกระทรวงศึกษาธิการ

การบริหารจัดการหลักสูตร

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม การใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติคุณภาพของของผู้เรียนที่สำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของ

สถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ให้ประสบความสำเร็จ โดยมีการกิจสำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในระดับท้องถิ่นโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่ เป็นความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระ การเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน

สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรจัดทำระเบียบการ วัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้อง กับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงาน สังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำ เพิ่มเติม รวมทั้ง สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ภาคผนวก